

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Számkivetés.

Budapest, április 30.

(v) A szabadelvű párt ma kitárta ajtaját, nem azért, hogy befogadjon valakit, hanem azért, hogy kikergessen magából valamit. Vásári csepürágók, akik a nép hiszékenységből élnek, ráfogták a szabadelvű párt, hogy hiján van az erkölcsi és szellemi egységnek s hogy titkos meghasonlás dul benne. Ezt az ostoba hazugságot végezték ma ki a szabadelvű pártban, s a klub ajtaja azért tárult szét, hogy annak rendje szerint kidobassék onnét e képtelen ráfogásnak holttete. Bekövetkezett ime, amit a főudvarmester fészkelődéseinek kezdetén megjósoltunk: báró Bánffy Dezső ez előtt tizennégy hónappal *leköszönt*, most pedig végképpen *megbukott*.

Körörendés nélkül, sőt őszinte sajnálkozással jegyezzük fel ezt a tényt. De feljegyezzük és hirdetjük, mint immár minden kétségen felül állót, mint befejezettet és visszavonhatatlant. Igenis, báró Bánffy Dezső csak most bukott meg igazán. Belebukott kicsinyes ármánykodásaiba, szatócs-furfangjaiba, apró cseleibe. Mikor az események napirendre tértek fölötté, azzal fenyegetőzött, hogy tettekkel tényező fog maradni. *Tettekkel*. A tettben nyíltság van, s a nyíltságban erő. Vártuk hát báró Bánffy Dezsőtől a nyíltságot és az erőt. Vártuk, hogy dacosan hátraszegi a fejét, egyet dobbant a lábával és kezébe ragadja az ellentállás lobogóját. Vártuk, hogy férfiasan kifejti vélt igazait, sikra is száll éretük és szellemi tornára hívja mindazokat a faktorokat, amelyek őt kiütötték nyergéből. Vártunk tőle őszinte hadüzenetet, s könyörtelen helytállást az ellenszegülés politikájáért. Azt vártuk, hogy megteszi azt a tiszteletreméltóan merész lépést, amelyet nagyhangu fenyegetése jelzett: a miniszterelnöki polcrol

az ellenzékbe. Ezt vártuk mi s ezt várta az ország attól, aki valóságos tenorista-bravurral vágta ki a bucsu percében a politikának legmagasabb C-jét: azt, hogy tettekkel tényező fog maradni.

Nos, a harsány hangot nem követte a tett. A mit Bánffy Dezső azóta véghez vitt, abban nem volt sem nyíltság, sem erő. Viselkedése alatomos és tehetetlen volt, merőben hiján nemcsak a méltóságnak, hanem a komolyságnak is. Nem ment át az ellenzékbe a volt miniszterelnök, hanem elszegődött zászlósrnak. Udvari méltóságát vállalt, ahonnan a király minisztereinek s az uralkodó pártnak politikáját megtámadni nem lehet és becsmérlni nem illik. De azért az ésszerű lehetőségnek és a politikai illendőségnek még sem tartotta tiszteletben a határait. Rászabadított egy hevenyészett sajtót a közéletnek alig visszaszerzett nyugalomra, s lapjaiban ontotta a gyanúsításokat: a szabadelvűpárt vezére s a szabadelvűpárt politikája ellen. A nemzetiségi politika terén hitehagyással és árulással vádolta a kormányt és a többséget; a szabadelvűség tekintetében a régi ideálok cserbenhagyásával, a retrográd irányzattal való titkos cimboralásról beszélt. S ha még beérte volna a hamis vádaskodással! De nap-nap után s egyre féktelenebbül szórta az ócsárlásokat. Ezernyi ezer változatban csipkedte, szidalmazta, rágalmazta a miniszterelnököt. Elcsürte Széll Kálmán szavait, félremagyarázta intencióit, sárral dobálta tekintélyét s gunyt üzött egyéniségének minden vonásából. S mindezekben felül hirdette egyre még azt is, hogy a szabadelvűpárt csak látszólag támogatja a Széll-kabinetet, de zömmének, az ugynevezett *regiek* táborának ez idő szerint még gondosan titkoló rokonszenve ó hozzá szíj, az igazságtalanul és orvul megbuktatott, a rejtelmesen és sejtelmesen

visszaothajtothoz, a nemsokára feltámasztandóhoz.

Mi megmondtuk akkor magyarán a magunk véleményét erről a viselkedésről. S megjövendöltük — nem is kellett nagy jósló tehetség hozzá — ennek az izléstelen hajszának az elmaradhatatlan kudarcát. Igyekeztünk a lelkére hatni báró Bánffy Dezsőnek, meggyőzni őt eljárásának komikumáról és képtelenségéről. Ugy véltük, ha barátaira nem hallgat, talán megszívleli volt ellenfeleinek intelmeit s belátja, hogy ez a magatartása nemcsak utját szegi jövődjének, hanem szeplőt ejt jelenére és árnyéket vet multjára is. A válasz, amely ez intelmekre jött, a tehetetlen dühnek rikácsolása volt. Addig legalább artikulált hangokon csufolódtok, gyanúsított és füllentett a Széll Kálmánt ócsárló s a többséget szétrepesztési akaró paskvill-sajtó. De az a tombolás, amelyet ez a komoly admónicó váltott ki belőle, már csak artikulálatlan hangokban tudott kifejezést találni. A célzat világos volt: terrorizálni akarták a más véleményűeket. Hát a szabadelvű párt mai értekezlete ékesen hirdeti, milyen mértékben sikerült ez a dicséretes törekvés is.

Szóhoz jutott e megnyilatkozás során a párt ugynevezett árnyalatainak mindegyike. S a fejtegetések valamennyien egyazon hangnemből indultak és tartalomra nézve is tiszta összhangban állottak egymással. Leplezetlen, nemesen őszinte, utógondolat nélkül való cáfolatot kapott báró Bánffy Dezső a párt egyetemétől. A szónokok mindegyike lelkes hangon szavazott bizalmat annak a Széll Kálmánnak, akit a főudvarmester sajtója hónapok óta izléstelen becsmérlesekkel és méltatlan gyanúsításokkal illet.

És a párt tagjai zúgó éljenzéssel fogadták ezeket az ígéket, szeretettel ünnepelték a

T Á R C A.

A frankfurti kosztüm.

(Nyílt levél a kereskedelmi miniszterhez.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Braun Sándor.

Nagyméltóság

Hegedüs Sándor urnak

Szombathelyen.

Ön Kegyelmes Ur, tul a Dunán jár. Idehaza boldog és esőndes háza táján puha ágy marasztalja, de a munka emésztő őszöne vidékre viszi Önt rázós vasuton, sötét éjszakán. Még szombat este egy modern budapesti fogadó fehér termében köszöntötte pezsgős pohárral a berlinieket, hogy iderögzítse emlékezésüket és utnak eresztvén őket a ragyogó és rongyos Konstantinápoly felé, Excellenciád vidékre ment, Szombathelyre.

Ön Kegyelmes Ur, ipart akar teremteni a magyar városokban. És e kicsi szónak, amely olyan igen nehezen akar hozzáférközni a szittya agyvelőhöz, sok mindenféle nevet ad. Talán taktikából. Ezuttal Szombathelyen azt mondta: nekünk világgóság kell. Valaha jó régen az Uristen is ugyanezt mondta és csak neki lehetett nehezebb sora, mint Nagyméltóságodnak a magyarokkal. De emlegessen bár világgóságot, kulturát, mozgató erőt, kapitálást, demokratikus haladást: — ne higye Kegyelmes Ur, hogy rá-

szed bennünket. Tudjuk, hogy ez a sokegy név mind csak ipart jelent. De csak folytassa a szép szavakkal való játszást, ha azt hiszi, a magyar majd inkább a lépre megy.

Excellenciádát a vasut zöld mezőkön röpti végig, üde, édes, tiszta körülötte a levegő. Haragszik Önre a belügyminisztériumbeli közegészségügyi osztály vezetője, amiért ormótlán gyárkérmények füstjével meg akarja mérgezni e szűztiszta életet, amely színeket csak a természettől kér kölesön. Talán a belügyi rokonság révén történt meg az a baj, amelyről Önnek levélben kell beszámolnom, hogy sürgessem gyors hazatértét, mert egy talál járnai, mint Endre király, aki nagy eszmékért messze tengerekre szállott és közben fészében csufosan turkáltak a gonosz mérániak.

E sok értelmetlen és burkolt kép olvastán túrelmét el ne veszítse, óh Kegyelmes Ur! Szegény kérvényező e sorok írója, aki feneket kerit kis ügyének, hogy erőre kapjon, amíg a dolog velejéig ér. Hát látja Excellenciád, fáj az embernek, ha testvérek közt kell háborúskodást színtania, de folytatni kell az agyarkodást a belügyminisztérium egy második osztálya ellen is, amely a színházak legfőbb hatósága.

Még nem látja, de sejtí az ország, hogy Nagyméltóságod nevezetes dolgokra készül, mert hogy pusztá kíváncsiságból utazgatnék, senki el nem hiszi. Készülnek is a törvényjavaslatok, kibocsátódik nagy vállalkozások céljaira rengeteg kölesőn, igen buzgó és lelkes agitáció serkenti a kapitálást, a hazait és az idegent, gyárak alapi-

tására, — de siessen haza Budapestre Kegyelmes Ur, mert amíg Ön vidékre utazott, a diákok pedig elszóledtek Debrecenbe, szóval, hogy senki sincs Budapesten, gróf *Keglevich* István intendáns, akinek személy szerint igen nagy tisztelője vagyok, olyasmit csinált, ami teljességgel ellentéte annak, amit Ön és az egész Széll-kormány, szóval, tettel, példával, intézményekkel és reformokkal cselekszik.

Hála Istennek, már van annyi lélekzetem, hogy elmondhassam Excellenciádnak, hogy az állami pénzen szubvencionált Nemzeti Színház intendánsa a legujabb klaszikusnak, Zigány Árpádnak darabjára Frankfurtnban csináltatta, Frankfurtnból hozatta a kosztümöket. E nevezetes intézet falai közt tudniillik nyolc, tiz nap óta olyan feltűnő a csőndesség, olyan egyhangu az élet, olyan nyárspolgáriasan színtelen az egzisztencia, hogy kellett ismét valami csoda, valami nagy-szerű, valami újszerű. Topp, megvan: kosztüm par disztáns. No ezt csinálja utánam valaki!

Kegyelmes Ur, — csak azért vagyok jókedvű, hogy Önt könnyekre ne fakaszszam. A vidéken félreérthetnék. De majd ha Budapestre jön, meg fogom Önnek mondani, hogy ez keserves dolog, példátlan dolog, csunya dolog. A Nemzeti Színház és az Operaház műhelyeiben egy jelentékeny művész jóformán egyebet se tesz, csak kosztümöket rajzol. Be is vált fényesen. De ez mellékes. Hát miféle boldogtalan gondolat, micsoða szerencsétlen sugallat vitte rá gróf *Keglevich* Istvánt, hogy a Nemzeti Színház színpadán, amelynek minden tekintetben a nemzeti érzés inkarnációjá-

többség vezérét s e vezérnek öntudatosan és önérzéletesen nemzeti és szabadelvű politikáját. A konkolyhintésnek félreérthetetlenül ajtót mutatott ma a többség, kimondván a szigorú inkompatibilitást a szabadelvű párt kötelezőbe való tartozás és a többség szétrobantására irányuló perfid törekvések közt. A pártkérdés ime fel van vetve. Nem felülről vetették fel, hanem spontán lelkesedéssel alulról. Sőt ennél is több történt. Báró Bánffy Dezsőt a szabadelvű párt ma kiközösítette a sorából. Az ugynevezett régi elemek egyik szószólója sülte a többségen kívül folyó mesterkedések bélyegét a fődvarmester ur viselt dolgaira. Ez a beszéd elég világos. De nehogy félreértsék, kifejtjük ime az értelmét: aki a szabadelvű párt egysége és vezére ellen aknamunkát végez, azt a többség az ország színe előtt taszítja ki a maga kötelezőből. Az értekezlet határozata tehát számkivetési dekrétumot jelent báró Bánffy Dezső ellen. A fődvarmester addig vetett szelet, amíglen ime, vihart kell aratnia. Vihart, mely lehánt minden nimbuszt az ő egyéniségéről és alakját elsöpri a politikai possibilitás teréről.

Ugy még nem dezavualtak politikai törekvést Magyarországon, mint ma dezavualta a szabadelvű párt báró Bánffy Dezsőnek fondorlatait. Az értekezlet lefolyása kimutatta, hogy a szabadelvű párt szellemi és erkölcsi egységét sem megbontani, sem bomladozóknak mondani nem lehet. A párt szolidáris minden tekintetben. Szolidárisak egymás közt az alkotóerezei. És szolidáris az összesség a vezérével és ennek politikájával. Elvi alapokon egyesült a párt s elvi alapokon támogatja Széll Kálmánt és miniszterterárait. A párt minden tagját áthatja a miniszterelnök meggyőződéseinek tántoríthatatlan szilárdságába vetett hit és az a megnyugtató tudat, hogy Széll Kálmán soha senki kedvéért és semmiféle nyomás alatt nem fog egy betűnyit sem feláldozni abból a programból, amely a kérlelhetetlen szabadelvűséget kiengesztelte ismét a közjogi lelkiismerettel és a polgári szabadság tiszteletével. Ez a gondolat csendült meg a mai felszólalásokban, a legszerencsésebben és a legvilágosabban a Berzeviczy Albert nemes lendületű beszédében, melynek minden egyes mondata lelkes visszhangot keltett a pártgyűlésen.

nek kellene lennie, németektől importált ruhákba bujtassa a színészeket. Hiszen sok minden nincs Magyarországon, való igaz. És hogy ami nincs, hozatni kell, az is igaz. Kicsinyesség az ilyesmin feljajdulni. De szabó csak van Magyarországon! Olyan szabó, aki rajz, minta, irás, utasítás szerint dolgozik, csak akad, amikor a két szubvencionált színház erre a célra tengerpénzen nagy műhelyeket tart fenn.

Ez a képtelen dolog ismét egy olyan rendszerbe világít bele, amelynek véget kell vetni. Ezt a dolgot se megokolni, se menteni, se magyarázni nem lehet. Hogy megtörtént, sajnálni való. Az ismétlődését meg kell tiltani. Nem tudom, röstelkedett-e az intendáns, hogy a szegény és fejletlen magyar ipar minden nyomorúsága megállás nélkül a Nemzeti Színház díszes színpadán. Sohse bántsa. Hiszen egészen magunk közt vagyunk ott mostanában. Vasárnap a Shakespeare című remekmű harmadik előadására nem volt kíváncsi ötven ember. És ha, akik ott voltunk, nem lettünk volna szerények és egyszerűek, megannyian Mikes Kelemeneknek éreznük vala magunkat, oly egyedül hallgattunk.

Tisztelettel kérem Rakovszky István urat, az állami számvizsgáló elnököt, ne rémüljön meg annyira az ideai zárószámadás alkalmával a Nemzeti Színház deficitjétől, hogy elfelejtse törölni, rosszalni a vámot, amelyet a frankfurti kosztümök után a kinstér fizetett. Gróf Keglevich István intendánsot nem kérem semmire. Tudom, hogy neki minden frankfurti. Magyarul: wurst.

A megtevesztés politikája fölött pálcát tört ma a szabadelvű párt. Vajjon megérti-e ezt a szót az, akinek címére szól a mai megnyilatkozás? Vajjon megáll-e a lejtőn, amelyre könnyelműen rálépett s amely a politikai bukásból a politikai megsemmisülés mélységébe vezet? Vajjon lesz-e ereje megállni és lesz-e kedve visszafordulni? Ambícióit, amelyeket eddig a bosszuvágy tüzelt, vajjon megfekteti-e a jövőben a józólás, a józan ész és a hazafiai lelkiismeret?

Az országgyűlési szabadelvűpárt ma esti értekezletéről előre tudva volt, hogy alkalom lesz a párt bizalmának a miniszterelnök irányában való nyilvánítására. Erre az alkalomra tehát a párt tagjai a szokottnál jóval nagyobb számban jöttek el. A klub tágas helyiségei ritkán telnek meg ennyire, kivált politikai szélesed idején, amilyen a mostani is, midőn semmiféle izgalom nem ad különösebb vonzó erőt a klubéletnek. Egyes-egyedül a Széll Kálmán személye iránt való ragaszkodás okozta ma ezt a szokatlan esődületet, amely a bizalmi manifesztációnak rendkívül meleg színt és hangulatot adott.

Pontban hét órakor nyitotta meg az értekezletet báró Podmaniczky Frigyes elnök. Mikor az elnöki dobogón Széll Kálmán és miniszterterárai is elhelyezkedtek, hosszas, harsogó éljenzés köszöntötte őket. A napirend előt

Daniel Gábor, a képviselőház alelnöke kért szót. Általános élénk figyelem és helyeslés közt utalt a párt egységére és erősségére, mely szerinte két okra vezethető vissza. Az egyik a párt elvi alapja, (Ugy van!) a másik a párt vezérének személye. (Hosszas, zajos éljenzés.) Mindnyájan tudjuk — úgy mond — akik hosszabb idő óta működünk a politikai pályán, hogy a párt jelenlegi vezére mindig az első között állott. Mikor a párt élére lépett, a párt bizalmát teljes mértékben bírta, ennek a bizalomnak megzárulására tehát nem volt szükség. Ez a bizalom erős és rendületlen. Indítványozza, mondja ki a párt, hogy egységes és törhetetlen bizalommal van a miniszterelnök iránt. (Általános, hosszas éljenzés és helyeslés.)

Berzeviczy Albert hozzájárul a Daniel által mondottakhoz és szintén konstatálja a pártnak a miniszterelnök működése iránt való rendületlen bizalmát. A miniszterelnök és működése közben egyes oldalról támadásoknak van kitéve, de tudvaleg sokkal férfiasabb jellem, semhogy e támadások eltörölthetők. Visszatérve az a feltevést, mintha e pártban különböző csoportok volnának. Tizenkilenc év óta tagja ennek a pártnak, részvét a működésében, ismeri a pártot és mondhatja, hogy e pártban csoportok nincsenek. A volt nemzeti párt, amely belépett a szabadelvű pártba, a nagy elvi kérdésekben egyetlen egyszer állott szemben a szabadelvűpárttal: az egyházpolitikai reformok kérdésében. Tartozik az igazságnak azzal, hogy konstatálja, hogy e reformokat elleneztek olyanok is, akik azelőtt e párt tagjai voltak, s akik e reformok miatt léptek ki e pártból. Ezek később, részben még a múlt kormány alatt visszatértek a pártba, a nélkül, hogy ebben a párt szabadelvű irányzatára nézve vezélyt látott volna valaki. A hatvanhetes alapon álló pártok egyesülése a politikai fejlődésnek elutasíthatatlan követelménye volt. Aki ezt megvalósította, ha semmi egyéb nem tett volna is, ezzel az egyetlen ténnyel a nemzet elismerését érdemelte ki. A szabadelvű és nemzeti politika első és alapfeltétele az alkotmány épsége és a parlamentarizmus sérthetlensége. Ez a kétfő volt veszedelemben, hogy kinek a hibájából, annak a fejtegetése nem tartozik ide, és aki bennünket ebből az állapotból kivetett, az éppen a szabadelvűségnek és a nemzeti politikának tett szolgálatot. A szabadelvűséget Európaszerte veszedelem fenyegeti. Egyes aggasztó jelenségek merülnek fel itt is, ott is. A szabadelvű irányzatot ma érvényesíteni, a vívmányokat nemesek tovább fejleszteni, hanem csak fenntartani is sokkal nehezebb ma, mint bármikor. De éppen ilyen viszonyok között mi a kötelessége a szabadelvű politikának? Nem az, hogy visszavonást szélson, hanem hogy a maga szabadelvű meggyőződését igyekezzék itt e pártban érvényesíteni és egész erejével támogatni a miniszterelnököt szabadelvű programjának megvalósításában. (Zajos helyeslés.) A miniszterelnök meg lehet róla győződve, hogy ez a párt a legnagyobb bizalommal van irányában és bizni fog benne a jövőben is. (Hosszas taps és éljenzés.)

Makfalvy Géza: Mikor a miniszterelnök székét elfoglalta, olyan programot adott, mely kötelességévé tette a hatvanhetes közjogi alapon álló minden politikusknak, hogy támogatására siessen e program megvalósításában. Ennek a kötelességnek a felismerése bírta rá a volt nemzeti pártot arra az el-

határozásra, hogy csatlakozzék a szabadelvű párt-hoz, hogy részt vegyen az ország politikájának intézésében. Szükségesnek tartja, hogy az egész párt egységesen és rendületlenül kövesse Széll Kálmánt azon az uton, mely programjának megvalósítására vezet. Az a meggyőződés, hogy így gondolkozik a párt minden tagja, mert éri a felelősséget, amelyet elvállalt, mikor részt kért magának a kormányzati program megvalósításából. Ilyen körülmények közt nem is volna szükség a párt egységének és bizalmának kinyilatkoztatására, ha nem jelentkeztek volna a pártban kívül olyan áramlatok, amelyek felekezeti jelszavak felszínre vétésével a párt megbontására irányulnak. Hogy elhatározás módján meggyőződik az ilyen áramlatok vezetőit, hogy a párt egységesen és rendületlenül áll velök szemben, azért látjuk szükségesnek a mai bizalmi nyilatkozatot. Csatlakozik Daniel javaslatához. (Zajos helyeslés.)

Eristóffy József nem látja ugyan szükségesnek, hogy a miniszterelnököt védelmezze az ellene irányzott támadások ellen, mert azok a támadások amugy is visszapatannak a miniszterelnök mellől; mégis felszólal azért, hogy mikor a párt új munkára indul és új erőt gyűjt; a munkára, kifejezést adjon annak a ragaszkodásnak és bizalomnak, amelylyel az egész párt támogatja a miniszterelnököt. Ezt a szilárd bizalmat és ragaszkodást ajánlják fel a párt tagjai a miniszterelnöknek az új munka kezdetén; ebből merítsen új erőt arra, hogy a megkezdett uton haladjon tovább kitűzött nagy céljai felé. Elfogadja Daniel Gábor javaslatát. (Hosszas, élénk helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: (Halljuk! Halljuk!) Fogadják azok az igen tisztelt barátaink, akik rólam ilyen kegyesen és ilyen melegen megemlékeztek és fogadják a tisztelt pártértekezlet és megemlékezések rokonszenves visszhangjairól őszinte és forró köszönetemet. Én e nyilatkozatokat nem kerestem. Mindenki tudja, hogy barátaink arra kértem, ne tegyék; de miután barátaim és az értekezlet más véleményen voltak, mely köszönettel fogadom el a bizalomnak ezt a megnyilatkozását. Midőn tizenegy hónappal ezelőtt ide álltam és kértem a párt támogatását, nehéz állásomban jól ismertem ennek a feladatnak nemesek nagyságát, de igen nagy nehézségeit is. Hiszen most már harmincegy éves politikai pályámon (Eljenzés) gyakran és nehéz időkben volt alkalmam meggyőződni arról, hogy Magyarországon milyen nehéz politikát csinálni. Ha mégis bátorságot éreztem magamban e feladat elvállalására, ezt a bátorságot két érzésből merítettem. Az egyik az, hogy *át voltam halva politikám helyességéről* (Helyeslés) és feltétlenül bízom azokban az elveknél, melyeket hirdetek, a hatvanhetes és a liberális elveknek igazságában és megdönthetetlen erejében. Bizom benne most is. Ezeket az elveket és igazságokat hirdetem mindig úgy a közjogi kérdésben, mint a liberalizmus kérdésében határozottan, nyíltan, világosan fejtegettem ezeket az elveket és odaírtam arra a zászlóra, amelyet kezemben tartok. A másik érzés, amelyből bátorságomat merítettem az volt, hogy *élt bennem az a meggyőződés, nem is meggyőződés, hanem tudat, hogy ezektől az elvektől: a hatvanhetes politika és a liberalizmus elveitől eltérni sohasem fogok.* (Hosszantartó taps és éljenzés.) Tizenegy hónapja állok itt és nyugodt öntudattal mondhatom, hogy tizenegy hónapnak minden órája és minden gondolata ezeknek az elveknek és ennek a politikának volt szentelve. (Eljenzés.) Fényes eredményekről nem számolhatok be, hanem csak olyan eredményekről, amelyeket az adott körülmények közt elérni lehetett. Ha eredményeket elérni sikerült, ennek oka azokban az elvekben van és abban a támogatásban, amelyben engem ez a párt részesített. (Hosszas éljenzés.) Azt a bizalmat, amelylyel tizenegy hónap előtt a párt megajándékozott s amelyet ma megújított, előlegnek tekintem, amelylyel adós vagyok a pártnak, amely adósságot letörleszteni legjobb erőmmel és munkabírással igyekeznék fogok. Összeforrva érzem magamat elveimmel és ezzel a párttal. Kérem továbbra is a párt bizalmát. Ez a bizalom lesz mindig az én jutalmam. Ennek a bizalomnak meleg nyilvánulásáért tisztelt barátainknak és a pártnak szívvel köszönetet mondok. (Hosszantartó, zajos taps és éljenzés.)

A miniszterelnök beszéde után percekig zúgott a taps és éljenzés, mely megújult akkor, mikor báró Podmaniczky Frigyes, a párt ősz elnöke meghatottságtól remegő hangon ismételte a párt bizalmát és sikert kívánt a kormányelnök további működéséhez. Szavait ezzel fejezte be:

— Éljen Széll Kálmán!

És a hatalmas terem falai remegtek e felkiáltás visszhangjától.

Az értekezlet ezután a folyó ügyekre tért át. Kijelölték az értekezlet a Ház elnökeivé: Tallán Bélát és Daniel Gábort. A Ház jogzójének: Dadvics Győz-

gyöt, gróf Esterházy Kálmán, László Árpád, Molnár Antal, Nyegre László és Perczel Béni. Házagnak: Csávoosy Bélát.

BELFÖLD.

A negyedik ülészek. A képviselőház ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, amelyen felolvasták a királyi leiratot s ezzel megnyitott a negyedik ülészek. Az elnök indítványára elhatározta a Ház, hogy holnap délelőtt tíz órakor tartandó ülésén fogja megválasztani az alelnököket, a nyolc jegyzőt, a bizottságokat s egyuttal osztályokba sorozza a képviselőket. Ezzel ki is merült a napirend s hitelesítették a jegyzőkönyvet, hogy a királyi leiratot a főrendiházban is kiindressék. A főrendek nyomban elvégezték a megalkulást teendőit. Megválasztották háznagygyá gróf Szápáry Istvánt, jegyzőkké pedig Degenfeld-Schamburg Imre, Esterházy János, Károlyi Imre, Széchényi Bertalan grófokat, Gaal Józsefet, Latinovits Jánost, Rudnyánszky József és Nyáry Jenő bárókat. Az ülés a jegyzőkönyv hitelesítésével véget ért.

Az új kölcsön. Mint értesülünk, Lukács László pénzügyminiszter már a képviselőház holnapi ülésén előterjeszti a beruházási kölcsönre vonatkozó törvényjavaslatot. Minthogy a kormány súlyt vet arra, hogy a törvényjavaslatból mielőbb törvény legyen, a képviselőháznak holnap megalkulóló pénzügyi bizottsága már szerdán tárgyalás alá veszi a törvényjavaslatot és másnap beárja az ülésén. Ugy halljuk, hogy a kormány óhajtatáshoz képest a képviselőház plénuma szombaton tárgyalja a törvényjavaslatot.

A miniszterelnök Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök holnap reggel Bécsbe utazik, hogy a felsőház berlini útja előtt több folyó ügyről tegyen előterjesztést. Ez előterjesztések egy része a delegáció, valamint a kvóták-küldöttségek különböző álló tárgyalásaival is összefüggésben van.

Bizalom Széll Kálmán iránt. A félhivatalos Magyar Távirati Irodának telegrafálják Aradról: A vármegye mai közgyűlésén Vásárhelyi László azt indítványozta, hogy a törvényhatóság Széll Kálmán miniszterelnök iránt, kormányzata első évfordulója alkalmából, bizalmának és üdvözlésének adjon kifejezést. Az indítványt alkalomszerűvé teszi bizonyos aramat rendszeres aknamunkája. Széll a politikai aramatokat szerencsés utra terelte, s a kormányzat minden réteget földülással fenyegető bajokat kiirtotta s az ország szabad polgárainak szabadabb lélegzést biztosított. Az indítvány felett megindult vitában Vásárhelyi Béla főrendiházi tag kijelentette, hogy a megokolást nem fogadja el, de magához az indítványhoz a legnagyobb készséggel hozzájárul. Felics Mihály azt indítványozta, hogy térjenek az indítvány fölött napirendre. A közgyűlés Vásárhelyi László indítványát egyhangú lelkesedéssel elfogadva, Széllhez üdvözlő filiratot küld.

Besseney beszámolója. Temesvárról táviratoznak: Besseney Ferenc országgyűlési képviselő a kisbeokereki kerület nagyobb közűléseiben beszámoló beszédet tartott. A politikai helyzetről és a parlamenti hékéről nyilatkozott; a beszámolót nagy tetszéssel fogadták mindenütt.

Nemzetiségek a nemzetiségi politikáról. A Budapesti Tudósító jelenti: Fogarasmegye főispánja, Bauszner Guido báró Podmaniczky Frigyes, az országgyűlési szabadelvűpárt elnökét levélileg arról értesítette, hogy Széll Kálmán miniszterelnöknek a képviselőházban a nemzetiségi kérdésről tartott beszéde, amelyet a főispán román, magyar és német nyelven a járási főszozabírák útján a vármegyében szétszórtatott, a főispánhoz érkezett jelentések szerint az egész vármegyében és különösen annak tulnyomó többségben levő román ajku lakossága körében általános jó hatást gyakorolt.

Nemzetiségi vita a megyeházán. Aradról telegrafálják: A mai vármegyei közűlésen egy kis nemzetiségi incidens keletkezett. Felics Mihály ügyvéd románul kezdett beszélni, mire Fodor Imre katolikus lelkész kérte a románokat, hogy beszéljenek magyarul, már csak azért is, hogy egymást megérthessék. Ha nem tudnának magyarul, az ment-

hető volna, de tudnak, csak hogy nem akarnak magyarul beszélni, ami már bűn. Felics éles hangon felelt csodálkozását fejezve ki, hogy az előtte szóló az anyanyelv használatát bünnnek tartja. (Nagy zaj.) Fábán László főispán kijelenti, hogy a törvény megengedi, hogy a nemzetiségek anyanyelvüket használhassák. Ez incidens után a megyegyűlés visszatért a napirendre.

Hegedüs Sándor Sopronban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Sopron, április 30.

Dunántúli tanulmányútjában ma délelőtt 4,11 órakor Sopron városába érkezett Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, hogy megnyissa ott az új villamos vasutat. Szombathelyről a déli vasut vonatán jött, amelyet Faán udvari tanácsos vezetett. Sopron megye határán, Bükk állomáson Baán Endre alispán üdvözölte a minisztert és kérte, részesítse támogatásában a megyét az ország határszélén jelentkező versenyvel szemben. A miniszter a beszédre válaszolva megígérte a vármegyének támogatását, mert ismeri körülményeit és azt is, hogy a határszélén az osztrák versenyvel meg kell küzdenie.

Sopronban a szípen díszített pályaudvarban Simon Ödön főispán, Gebhardt polgármester, a hatóságok képviselői, a kereskedelmi kamara küldöttsége, a papság és nagy közönség várta a minisztert. Gebhardt polgármester röviden üdvözölte.

A miniszter megköszönte a fogadtatást és azt mondta, hogy nem ünnepezteti, hanem tapasztalatokat gyűjteni jött Sopronba. Ót kötelessége hozta ide s nemcsak dícséretet, hanem panaszokat is akar hallani, hogy az összes kivánságokat megismerhesse. Köszöni a város üdvözlését; ő nemcsak mint miniszter, hanem főleg mint ember teszi meg kötelességét. A város hatósága akkor áll feladatá megmagaslát, ha társadalmi kötelességeit is teljesíti. Ehhez szükséges az összetartás, a harmónia, a társadalmi és felekezeti béke, az egyetértés. Ha baj van, kutatni kell az okát s nem szabad habozni, míg azt nem orvosolják. Mindenki végezze polgári és társadalmi kötelességét teljesen és akkor a haladás fellendül.

A miniszter válaszat szünni nem akaró éljenzés követte.

Erre a miniszter kíséretével és a városi küldöttséggel helyet foglalt az új villamos vasuton, és a közönség lelkes éljenzése mellett a felbőgöző városnát bejárta a vonalat, megtartva ezzel a vasut közigazgatási bejárását. Majd leszállott a villamos központjára, ahol nagy közönség jelenlétében ment végbe a megnyitási ünnepély. Először gróf Batthyány Lajos üdvözölte a minisztert, mire a társulat nevében Kirchnagy városi képviselő tartott beszédet, kiemelve az ikervári villamnévek jelentőségét, mely új korszakot hoz a városra és mert a motorerő a kisipart új életre fogja kelteni és versenyre képesíteni. A miniszter itt is kijelentette, hogy nem azért jött, hogy őt ünnepeljék, hanem őt ünnepegni a kezdeményezőket és alkotókat. A művet korszakalkotónak tartja a városra nézve és köszönetet mond gróf Batthyánynak. A polgárság szorgalmától és szakavatottságától függ a mű sikere, örül annak a lehetőségnek, hogy egy mint a fővárosban, Sopronban is létesíthessen közműhelyeket, ami iparpolitikájának egyik alkatrésze. A polgárság fogjon kezét a kezdeményezőkkal s a siker érdekében ismét hangsúlyozza a társadalmi és a felekezeti békét; akkor fog a kulturális és gazdasági haladás fellendülni. A vasutat megnyitja. Leikes éljenzés követte a beszédet, mire a miniszter megtekintette a telepet.

A telepről a városháza hajlatot, hol a polgármester szalonjában fogadta a katonai és polgári hatóságok, a győr-sopron-ebenfurti vasut, a kamara és a szabadelvű párt küldöttségeit.

Délután 2 órakor bankett volt a kaszinóban.

Az első felköszöntőt gróf Batthyány Lajos mondta a királynak, aztán a minisztert ültette ő is, Gebhardt polgármester is. Erre a miniszter nagyhatásu tőszben köszönte meg a lelkes fogadtatást.

Kiemelte azután, hogy éppen a napokban a legellenetesebb két dolgot cselekedt meg: egy nemzetközi nagy vonalnak ünnepélyéről jött meg egy kis városi közúti vasutjának megnyitására. E két dolog teljesen beillik, egymond, a programmába, mert azt tartja, hogy Magyarország a nemzetközi forgalomban legyen felszerelve, mint a belső forgalomban, mert ha csak a nemzetközi forgalomban van felszerelve, akkor higanyképp fog keresztül-menni rajta, a nélkül, hogy termékenyítő hatása lenne, ha pedig csak a belforgalomban van felszerelve és a külforgalomban nem képes a versenyt kiállani, akkor saját zsrjában fog megfuladni.

Elmondta azután, hogy azért utazik, hogy az emberekkel és a viszonyokkal megismerkedjék, hogy gyarapítsa topográfiai ismeretét. Mikor idejöttem, folytatta, amit az utcákon végimentem, két dolgot hallottam. Az egyik ez: Észrevettem az egyik utcában, hogy az egyik ház kisebb van, mint a másik, egy harmadik még kisebb. Kérdezősködésemmre az volt a magyarázat, hogy itt a polgárok versenyeztek egymással, mert egyik sem akarta, hogy a másik háza kisebb legyen. (Élénk derűlés.) Ezt én szorottem. Egyik polgár se engedje magát a másik által megelőztetni, és akkor ez a nemzet boldog lesz. (Élénk tetszés és éljenzés.) Azt is hallottam, én nem voltam benne, nem is fogok soha belemenni, hogy van egy „Rückkehrzug-Gasse.“ Azt kívánom ennek a városnak, hogy ennek az utcának sohase vegye hasznát: azt kívánom, hogy soha az előrehaladásban vissza ne lépjen, ne keresse soha a visszavonulást, hanem mindig az előrehaladást. (Élénk helyeslés.)

A polgármester ur volt szives megemlékezni arról, hogy eddig Budapestet fejlesztették, ma már a vidéki városokra kerül a sor. Igaza van. Szándékosan és öntudatosan fejlesztették Budapestet, azért, mert legelőször gondoskodniuk kell egy tiszta fejről, amely világítson a nemzetnek, és egy erős szívlükteférről, amely lüktesen a nemzet minden erejében. De hogy ha ez a szívverés szivdobogássá változik, hogy ha ez a szívből való vérömlesztés anemiából származik, az egészségtelen dolog, közel jár a szívzélhűdés és egyuttal a végtagoknak elromlása, elsoványodása. Nem akkor erős egy főváros, mikor egy nemzetnek minden ereje ott koncentrált van, hanem akkor erős egy főváros, mikor a nemzetnek tuliságos vérbősége koncentráltva van ott. Mi tehát a feladat? Az, hogy az országnak minden városa teljesen felszerelve legyen a tudomány, ipar és kereskedelem minden eszközzel, hogy az egészséges vérforgás vérbőségé fejlődjék ki, ez azután ümlesztse be hatását a fővárosba; akkor azután a vérforgás egészen természetes, állandó lesz és minden veszély el van haritva. (Élénk tetszés.) Ebben rejlik a mi politikánk, ezen végéül érdekében dolgozunk mi. Ha tehát a nagy nemzetközi vonal ünnepélyéről a kis vonal ünnepélyére jöttem meg, ez híven fejezi ki azt a politikát, amelynek híve vagyok és amely abban áll, hogy haladásunk, nemzetiségünk államiságunk és egészséges társadalmi fejlődésünk csak akkor lesz biztosítva, ha a nemzetnek minden rétege a haladásnak központjait tekintni magát, ha mindenki azt hiszi, amit a soproni polgár, hogy az ő háza kell, hogy legkisebb aljon. Ezt a hitet, ezt az önértetet kell a háza minden polgárban felkelteni és ahhoz, hogy ezt elérjék, kívánom, hogy az egyetértés önközött megmaradjon és azok az az ősi erények, amelyek régen annyit dícsősgéget biztosítottak Sopronnak, biztosítsák most a dícsősgéget a teknika, a haladás, a tudomány által.

Ezután a miniszter poharát Batthyány Lajos gróf és a polgármester egészségre üríti, dícsőitve az arisztokráciát, amely ismeri kötelességeit is, amelyek nemcsak és szépek és a melyekhez hozzányulni avataltan kézzel nem szabad egy demokratának sem, mert nem abban áll a demokrácia, hogy az őskéket és a nagyokat lealacsonyítjuk, hanem abból, hogy magunk emelkedünk hozzájuk és legyünk hozzájuk méltók. (Szünni nem akaró éljenzés és taps.) A miniszter végül köszönetet mondott a polgármesternek, kijelenti, hogyha Sopron város továbbra is azon az uton halad, amelyen eddig haladt, majd boldoggá fogja tenni a várost és erre a boldogságra emeli poharát.

Szünni nem akaró éljenzés és taps követte a miniszter szavait. Utána Láhne Vilmos igazgató Batthyány grótot, Delhayes alelnök a minisztert és Batthyányt köszöntötte fel.

Ebéd után a miniszter több ipari gyárat tekintelt meg, és a Seltenhoffer-féle tűzoltószeg-gyárban bemutatott neki Grosser György munkást, aki már negyven éve dolgozik a gyár szolgálatában.

Sopron, április 30.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter ma este innen Bécsbe utazott, hogy Wittek lovag vasutügyi miniszterrel tárcája ügyköréhez tartozó ügyekben tárgyaljon.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, április 30.

Azon a tényen, hogy a boerok Wepener és Bloemfontein közeléből szerencsésen elvonultak Orange északi részeibe, nem változtatnak az újabb harcokról szóló hírek. Az angolok megszállották Tabanehut, miután előbb Ejelternek mellett heves harcot folytattak a boerokkal, akik tetemes veszteséget okoztak neki. Ez azonban még szerda előtt történt s azóta a boerok tul vannak az esetleges bekerítés minden veszedelmén. Az újabb harcokról szóló hírek nem jelentik a nagy offenzíva megkezdését, mint némely angol lap reménykedve hiszi, csak azt jelentik, hogy a boe-

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percnyre Payerbachtól. Reichenau. Túlajános: Dr. K. Fried. Gyönyörű, napos, szőlőtől övölt fekvésben, 600 m. mag. a tenger szino fölött. Teljes vizgyógyász. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és értesítéssel szolgál az igazgatóság.

rok nem megfutamodtak, hanem sztratégice fe-dezték a visszavonulásukat.

Mai tudósításaink a következők:

(Ujabb harcok.)

London, április 30.

A Standardnek jelentik Bloemfonteinből, hogy a menekülő boer csapatok üldözésére kiküldött lovas-ság visszatért Bloemfonteinbe.

A Daily Chronicle jelenti Bloemfonteinből 28-iki kelettel: Egy angol rekognoskáló csapat huszonöt mérföldnyire nyomult előre északkelet felé s utközben egy dombról elkergetett négyszáz boert. Ugyan-csak 28-án kelt újabb bloemfonteini jelentések sze-rint néhány boer mégis megszállta tartja Smithfield. A boer kormány részéről kiadott, Bloemfonteinbe érkezett kimutatások szerint a boer csapatok létszáma december havában 54.800 ember bele nem számítva 5000 lázadót, Március 13-án már csak 26.500 emberök volt a boeroknak. Március 13-ig a boerok vesztesége 6500 fogoly, 8000 halott és sebesült volt. Az még ki-derítetlen, hogy mi történt a hiányzó 14.000 ember-rel. Hivatalos boer jelentések szerint hazamentek.

London, április 30.

A Timesnak jelentik Bloemfonteinből 27-iki ke-lettel: Többször megtörtént, hogy a kaffer szolgák megtámadták a németalföldi ültetvényeseknek oltalom nélküli otthon maradt asszonyait. A bűnösöket, ha sikerült őket elfogni, azonnal kivégezték.

London, április 30.

Készséget sem szenved, hogy a boerok, kik Wepenernél körül voltak fogva, megmenekültek. Hamilon és French Tabanehut csak küzdelem után tudták elfoglalni, mely szerdán ment végbe. Ejester-neknl a boerok hátvédje roppant meredek magasla-tokat foglalt el. A kanadai ezredet eleinte nagy vesz-teggel üzték vissza a boerok, de midőn azok meg-erősítették, sikerült a boerokat visszaszorítani. Ez ezredék nagyon mozgékonyak voltak, s csak könnyű kétkerekű kocsikat vittek magukkal.

Tabanehu, április 29.

French tábornok két lovasdandárt küldött ki azzal az utasítással, hogy egymástól függetlenül föl-derítő szolgálatot végezzenek a Tabanehutól keletre emelkedő dombok körül. A visszaérkezett csapatok azt jelentették, hogy a boerok még nagy haderővel tartják megszállva ezeket a dombokat. Ezek az el-enséges csapatok nyilván csak az utóvédet alkotják, mert szállítószekereik nincsenek.

London, április 30.

A Reuter-ügynökség jelenti Bloemfonteinből tegnapi délutáni kelettel: Fole Carew hadosztálya ma reg-gel ideérkezett.

London, április 30.

A Standardnak jelentik Durbanból 22-iki ke-lettel, hogy Clareport parancsnok a Biggars-hegység-től Mafeking felé tart, hogy szembe szálljon a Beir-ából jövő Carrington tábornokkal.

(Félesztendei ostrom.)

London, április 30.

A Timesnak jelentik Mafekingből 12-iki ke-lettel: Tegnapi volt hat hónapja, hogy a város ostrom alatt van. A boerok heves ágyuzással ünnepezték meg ezt a napot s nagy anyagi kárt okoztak, de emberéletben nem esett kár. Ma is folytatták az ágyuzást s meg akarták támadni a bennszülöttekből álló előőrsöket, amelyek a legelő marhákat őrzik. Mikor azonban körülbelül ötszáz yardnyira közeledtek, a bennszülöttek vissza-verték őket.

(A transvaali küldöttség.)

Hága, április 33.

A boer küldöttséggel összeköttetésben álló körökben azt beszélik, hogy a küldöttség a was-hingtoni utazását utolsó mentő horgonynak tek-inti. Ha ez az ut is eredménytelen maradna, akkor Fischer államtanácsos a transvaali és oran-jei kormányt sürgetően ajánlani fogja, hogy kössenek békét, mert a nagyhatalmak be nem avat-kozása következtében a további ellenállás sikertelen.

(Vegyes hírek.)

London, április 30.

A johannesburgi fegyvergyár felrobbanásától jobbra olasz és osztrák emberek pusztultak el. A tulajdonost, Baglyt a miatt a gyanu miatt, hogy ő okozta a robbanást, letartóztatták és gyilkosság miatt vád alá helyezték.

HIREK.

Dialogus.

Két rendőrlő május elsején így beszél-getett:

Az egyik: Hiszel-e abban, hogy meg-váltják a világot?

A másik: Bánom is én, ne beszéljünk róla!

Az egyik: Pedig érdekes téma. Hát mi-ről beszéljünk?

A másik: Akármiről. Beszéljünk az ab-rakról!

Az egyik: Nagyon prózai dolog ma, amikor tavasz van, május van, ünnep...

A másik: Nekem jobban fáj a lábam, mint hétköznap! Egész nap az emberekre vigyáztam, hogy ki ne lépjenek a sorból.

Az egyik: De tömött sorokban mentek! Egyik a másik mellett, kitarotán, büszkén!

A másik: Eh! Folyton forradalmi dalokat énekeltek s azt én nem szeretem. Hin-tős-ló volt az apám.

Az egyik: Az én fiamból is lehet még hintős-ló, de azért én szeretem a forradalmi nótákat. Látod a forradalom az a valami, abban érvényesülni lehet, a fiamból lehet még paripa is. Az ember sohasem tudhatja...

A másik: Én csak a polgári rendnél maradok. Van tisztességes hivatásom, vigyázok az emberekre, hogy ki ne lépjenek a sorból, a kocsikra, hogy jövet jobbra, menet balra hajtsanak. Mi közöm az eszmékhez? Én nekem öseim voltam, te csak ezentul leszel ő. Nekem semmi okom, hogy higgyek a népek és hogy szeressem a nótákat. Neked érdeked.

Az egyik: Te a dekadens familia vagy.

A másik: Az. Te a felmenők közé tarto-zol. Tehát szeretned kell a népet, hinned kell a világmegváltást, gyönyöködnöd kell a forradalmi dalokban! Neked nyeritened kell.

Az egyik: Ahá! Igazad van! Nyeríteni fogok!

A másik: Csak nyeríts! Majd én addig tovább eszem!

G-a.

Május nélkül.

Rp.

Ol. Therebenth.

Grta duo (2,0)

Aquae destill.

Grta centum (100,0)

M. D. S. A műhely befecskendezésére.

Pro paupere!

Ez a recept azoknak készült, akik má-jus nélkül élnek. Május üde, egészséges le-vegője, május vidámsága nélkül. Ugy-e ezek beteg emberek? Betegek, de nem tudják a betegségüket. És éppen az ellenkezőjét hiszik a nincsetlenségüknek; azt hiszik, hogy május ez övék és senki másé. Pedig éppen csak május első napját élvezik. Aztán dohos mühe-lyekben szívják a levegőt. Ebben a levegőben pedig semmi sincs a májusból. A holnapi ünnepen erről azonban még sem esik szó. Másról, sok egyébről fogunk szónokolni, aztán fölhangzik majd a dal és ezeren meg ezeren ordítják a refrént:

— Miénk a jövő!

Hát itt a recept. Nem én találtam ki. A Szabó-Iparosok Közönyt olvastam, a május elsejére készült zámatot és csodálattal tapasztaltam, hogy egyetlenegy szó sincs ebben az újságban a holnapi nagy ünnepéről. Végre a hírek között ráakadtam egy tanácsra, amely arról szól, hogy miképpen lehet a műhely rossz levegőjét megjavítani.

— Egy liter tiszta vízhez — így szól a hír — adjunk egy evőkanál finomított ter-pentinolaját s rázzuk mindaddig, míg az tej-

szőrű folyadékká válik. Alkalmas eszközzel fecskendezzük szét azt a helyiségben. Néhány csepp ecet-éter hozzáadása által hatását fo-kozhatjuk. E folyadék, melynek igen kellemes illata van, szakemberek állítása szerint a rossz levegőt igen gyorsan megjavítja és tisztítja.

Nincs tovább. És mivel már láttam éj-jel tizenegy óra felé a sok álmos embert, aki a ligetbe siet, hogy köszönthesse május haj-nalát, beleestem a szofizmába: hogy ez a tanács éppen május alkalmából készült azok számára, a kik májusból csak egy harmincegyed részt élveznek. És örül-tem, hogy végre ráakadt valaki az igazi májusi témára.

Künt borolni kezdett, villámok is jelent-keztek: ellillant egy esomó májusi hangulat. Hát észrevettem, hogy a Szabó-Iparosok Közönye is csak véletlenül hibázott rá a jó ta-nácsra. Dehogy gondolt ő zokra, akik a május adományait nem élvezik. Szívjuk bizony vala-mennyit a rossz levegőt. Reménységgel, vá-gyakozással várjuk májust, miközben Saint-Saens, Marx vagy Lassale írásaiból álmokat szö-vünk. És a terpentinolajra senki sem gondol. A távol jövő elföldi a jelent; égbe tekintenek sokan, miközben a föld, amelyen állnak, esupa baj, esupa veszedelem. A terpentinolajt si-segit egyik nagy bajon, de a terpentinolajért sem szaladnak a patikába. Május elsején így bizonyosodik be a nagy paradoxon, hogy könnyebb a megfoghatatlant megfogni, mint foghatót.

(E-u.)

Budapest, április 30.

— EUDAPESTI NAPLO. Április 30-án új előfize és nyit a Eudapesti Naplóra. Kérjük azo-ka a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizeése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytala-nul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma a fővárosi lapok amaz egyértelmű megállapodása következtében, hogy május 1-én a szedés szünetel, csütörtökön reggel jelenik meg.

— Személyi hír. Bath Károly, a Magyar Ke-reskedelmi Lésvénytársaság miniszteri biztosa, több heti szabadságidőre Velencébe utazott. — Enyedy Lukács országgyűlési képviselő több heti tartózkodásra külföldre utazott.

— A berlini ünnep. Berlinből táviratozza tudósítónk: Ferenc József és a nápolyi hercegen kívül eddig a következő fejedelmi személyiségek érkezését jelentették be Berlinben: Albert belga királyi herceget Lipót belga királyi képviselőt, Lipót bajor herceget Luitpold herceg régens képviselőt, a portugál ki-rályt az opportói herceg képviselői és átadja a trón-örökösnek a torony- és kardrend nyaklánd. Károly román királyt Ferdinánd trónörökös, az orosz cári Konstan-tin nagyherceg fogja képviselni, Vilma hollandi királynő Kool vezérkari főnököt küldi Berlinbe. Az összes ide-geen fejedelmek ugyanazon napon fognak Berlinbe ér-kezni, mint Ferenc József király. Az érkezés sor-rendjét úgy állapították meg, hogy először királyunk s aztán a fejedelmek érkeznek meg. Az olasz trón-örökös pénteken délután érkezik, s Berlint már vasár-nap este hagyja el, mert a nápolyi egészségügyi kiállítást ő nyitja meg, mint a kiállítás védnöke. A trónörökös a császári várakban fog lakni.

Ferenc József császár és király megérkezésének napján a birodalomgyűlés és a porosz országgyűlés nem tart ülést.

Rómából táviratozzák: Vicenti-Venosta külügy-miniszter tegnap Nápolyba utazott, hogy a nápolyi herceg berlini utazása ügyében a királylyal és Pelloux miniszterelnökkel értekezzen. A nápolyi herceg hol-nap, kedden utazik el Berlinbe és Umberto király sa-játkézu levélét viszi Vilmos császárnak. Római diplomáciai körökben határozottan állítják, hogy a berlini találkozásnak fontos politikai jelentősége van, mert szóba fog kerülni a hármasszövetségnek a balkáni eseményekkel szemben követendő magatartása is. Ferdinánd fejedelem nápolyi utazása is ezzel a kérdéssel áll kapcsolatban. A fejedelem azért, mert Boris trónörökösöt orosz hitre kereszteltette, kegy-vesztett lett a pápánál és így feszélyezte volna a

„MORT”

poloska irtószesz hatásában felülmulja az összes eddig létező szerekot; nemcsak a poloskát, hanem a petéket is kezeség mellett véglegesen kirtja. A „Mort” legeszközibb feltolt sem hagy hátra, tehát a legfinomabb butorok és tapétáknál is bátran használható. 1 üveg 20, 40, 60 és 1 fnt 25 kr. Kapható: Majthényi-féle drogueriarban IV. Egyetem-utca 11., továbbá minden fűszer-és droguista-üzletben

római utazás. Fölhasználta tehát Umberto király nápolyi tartózkodását és odautazott, hogy intervencióját kikérje a Bulgáriát érdeklő ügyekben.

— **Csatáry Lajos.** Ma van harminc esztendeje, hogy Csatáry Lajos, a közéletnek és a rokonszenves alakja és az orvosi világnak ez az érdemes tagja, a magyar királyi államvasutak szolgálatába lépett s mint főorvos maradandó intézkedésekkel és jótékony működésével dísz adott annak a fontos pozíciónak, amelyet 1870 óta tölt be. Csatáry Lajos már a hatvanas években nagy szerepet vitt a főváros egészségügyi intézményeinek előmozdítása körül s elismerése mellő munkásságát fejtett ki a tudományos szakirodalom terén. Művei közül különösen becsek: Törvényeszközi orvosok, Orvosi rendőrség, Orvosi kaulaz, A törvényeszközi orvosi tudomány kézikönyve című könyvei. Az országos közegészségügyi tanácsnak 1868-ban lett tagja, 1872 óta egyetemi magántanár s érdemei elismerésül a király a magyar nemességgel tüntette ki. Részt vett a magyar kormány képviselőtében a brüsszeli első higienikus kiállításon 1875-ben Haynald Lajos tábornokkal együtt; ő rendezte a kiállításon a magyar osztályt s mikor a birtoknok megbetegedett, egyedül teljesítette a képviselői feladatokat. Később a berlini higienikus kiállításon, a brüsszeli, a párisi, a londoni, amsterdami, genfi, római és berlini orvosi kongresszusokon képviselte a kormányt, az országos közegészségügyi tanácsot és a magyar királyi államvasutak egészségügyi intézményét; mindegyik kongresszuson előnké választották s az 1898. évi brüsszeli nemzetközi vasuti és hajózási értekezleten szintén mint előnké vezette a tanácskozásokat. Élénk részt vett a kongresszus munkájában, a vasuti egészségügyre vonatkozó javaslatát elfogadták. A Csatáry Lajos utasításai szerint készült mentőkocsit a világ elsőrangú sebészeti, Essmarch, Eilbth és Langenbach kipróbálták és kitűnőnek találták. Ezért a művészt Augustus császárnétól elismerő okmányt kapott Csatáry. Ő szervezte a magyar királyi államvasutak egészségügyi szolgálatát, amely aztán több külföldi államban mintaul szolgált. Ilyen tevékenység közepette az ország közegészségügyi intézményeinek javításán is munkálkodott. Már 1863-ban sürgette az egészségügyi törvény meghozatalát, a közegészségügyi tanszék felállítását az egyetemen, az egészségügyi felügyelő és a rendőrorvosok intézményének létesítését; az első bábaképző-intézet Nagyváradon a Csatáry Lajos tevékenységének köszönhető megalapítását. Az egyetem jogi fakultásán negyvenegy év óta adja elő a törvényeszközi orvostant s általában 3—400 hallgatója van. A honvédegynek is egyik lelkes munkása. Tizenkilenc év óta felügyelő a honvédegyneknek, nemrég pedig ő lett az előnké is. Részt vett a szabadságharcban, majd mint emigráns török szolgálatban volt. A politikai életben is nagy szerepet játszott. 1867-ben egyike volt azoknak, akik Biharmegyében a Deák-pártot megalakították. Ma is lankadatlan erővel és buzogsággal fáradozhatatlanul dolgozik Csatáry Lajos hazája és emberfarsai javára és csöndesen elvonulva ulti meg harminc éves fordulóját annak, hogy főorvosa lett a Magyar Királyi Államvasutaknak.

— **A várbeli gimnázium.** Néhány hét óta foglalkoztatja a budai Vár lakóit az a hír, hogy helyes helyen arra törekednek, hogy a Várban lakó diákszárnak, mely most a hozzájuk legközelebb eső II. kerületi katolikus főgimnáziumba jár, ezt lehetlenné tegyék az által, hogy a II. kerületi főgimnázium igazgatójának a minisztérium a várbeli ifjak felvételét megtiltáná. Így ezek kénytelenek volna tanulmányaik folytatására véget a fővárosi fekvő Atilla-utcai I. kerületi gimnáziumba járni. Ebben az ügyben beadványt nyújtott át a közoktatásiügyi miniszternek dr. Falk Miksa, az I. kerület országgyűlési képviselője vezetésével egy deputáció. A miniszter kijelentette, hogy nem találja indokoltnak a várbeli tanulóknak a II. kerületi állami gimnáziumból való föltétlen kirekesztését s az ügyet tanulmányozni fogja.

— **A Parkklub új igazgatója.** Jól értesült forrásból kapja az O. É. azt a hírt, hogy a Parkklub tagjainak egy tekintélyes csoportja az elhunyt báró Atzd Béla helyébe a Parkklubba igazgatónak gróf Szapáry Pált jelölte. A közkezdveltségnek örvendő és társadalmi téren is buzgólkodó fúr jelölése általános helyesléssel találkozott és megvalósítása már is biztosra vehető. Mint halljuk, egyik társigazgatóul Bozserdj Viktor miniszteri tanácsos van kiszemelve, aki szintén nagy népszerűségnek örvend a Parkklubban.

— **Felhőszakadás Egerben.** Mint levelezőnk táviratozza, ma órákhosszat tartó irtózatoss záporosó komoly veszedelemmel fenyegette Eger városát. Oly nagy volt a rémület, hogy a harangokat is félreverték és a lakosság a katonasággal vállalva dolgozott azon, hogy a záporosó pusztításait megfékezzék. A víz így is behatolt sok házba és sok üzletbe és nagy károkat okozott.

— **A Déroulède kiállítás.** A nacionalisták közt akad mindenféle foglalkozású ember, író, zenész, törvényeszközi bíró és piktor. Az utóbbiak elhatározták, hogy megörvendeztetik a számlázott Déroulède nébány szép aquarellel. A képgyűjteményt a napokban utnak indítják, addig is kiállítás rendeztek vele *Déroulède kiállítás* címen. A nacionalista újságok perze mind az elragadtatás hangján innak a képekrl és hangsúlyozzák, hogy valamennyit direkte Déroulède nek festették. Lehet, hogy nagy örömet szerez majd a számlázott nek ez a megemlékezés, de hogy nem aquarellekről álmodozott, mikor annak idején harca vezetete a hazafias ligát, az bizonyos.

— **Báró Seefried magyar földesur.** Báró Seefried Ottó és neje — mint már említettük — e hó 24-ikén a hontmegyei Vámos-Mikolán idözte, mert báró Seefriednek az a terve, hogy a Huszár-féle vámos-mikolai hitbizományhoz tartozó 4000 holdas szerződésnyi erdős birtokot megvegye. Báró Seefried és neje Huszár Béla társaságában többnyire gyalog járták be a nagy erdőségeket, amelyek rendszeres kezelést mellett bőven szolgáltatják a vadat. Az erdőség nagyon megtetszett a bárói párnak és így a vétel legközelebb már perfekté fog válni. Az adásvételi szerződési pontok megállapításával báró Chertek, a Habsburg vagyon főkormányzója van megbízva. Az előkelő vendégek Vámos-Mikolán nagyon jól érezték magukat, a kasznári lakban megebédeltek és még aznap este visszautaztak Zsaimba. A birtokvétel a király akaratára történik.

— **A balneológusok kongresszusa.** Ma délelött folytatta tanácskozásait a balneológusok kongresszusa Tauffer Vilmos egyetemi tanár előnklete alatt. Az ülés elején vita támad Oelhofer Henrik tegnapi előadása fölött, amely délut elhuzódott. Aztán dr. Weisz Edö érkezett az *udult szuzban szenevök táplálkozásai viszonyairól*, a szuz előnklete elszorosodásról és lesoványodásról. Kifejtette, hogy a be'egnek nem elégséges csupán fürödni, hanem a figyelemnek mindarra ki kell terjednie, ami a szuzban szenvedőnek előnyére válhatik. A fürdősználattal mellett kell a rendszer életmódra és étrendre is ügyelni kell. Lathy Dezsö egyetemi magántanár érdekes előadást tartott *a vizekzés étkéről a tudórész gyógyításában*. Fölsorolván a hidenyegerek fontosabb élettani hatásait, arra a végeredményre jut, hogy a tüdővész kiemathigienikus gyógyításában, melyet ma a sanatoriumok felkarolnak, a vizekzésnek jelentékeny szerepe és értéke van. A hol és a mig sanatorium nem áll rendelkezésre, tapasztalás alapján kezdődik tüdővésznek bejáró kezelést vizsgygyintézetekben is ajánlatsnak nyilváníti. Dr. Ador Lajos a *gyomor motorikus elégtelenségnek balneoterapiájáról*, dr. Rottenbiller Öön pedig a *lues balneoterapiájáról* érkezett. A délutáni tárgyalások dr. Bokay Árpád egyetemi tanár előnklete alatt tartódtak meg. Dr. Sassy Janos törvényeszközi orvos (Miskolc) a görvélkyörös betegek előnyös fürdőgyógykezelésrl szölet: behatón, majd dr. Szentkirályi József eszi fürdőorvos utalanságban tárgyalta a gyermekkorban észszerüen alkalmazott fürdő- és hidegvizgyógyásokat. Végül Bölemann Istvan kir. tanácsos előadása következett volna a fürdőstatistikáról. dr. Bölemann azonban bejelentette, hogy sem a belügyminisztériumban, sem a statisztikai hivatalban nem bocsátották rendelkezésére az adatokat s így nincs módjában, hogy a magyar fürdők laogatottságáról kimutatást nyújtson. Miután a statisztikai hivatalban magánembernek az adatokat nem bocsátják rendelkezésére, kéri az egyesület igazgatóságát, hogy azokat hivatalból kérje be. Dr. Bokai Árpád meleg szavakban mondott köszönetet a kongresszus tagoknak az érdeklődésért és az ülés az előnk éltetésével véget ért. A zárülés után megtekintették a kongresszus tagok a budapesti gyögméchanika Zanderintézetet, ahol dr. Benck főorvos tart előadást ily címen: *Tapasztalatok a Zander-intézetben alkalmazásban lévő högygyászati eljárásokról*. Mielött a kongresszus tagok becsut mondtak egymásnak, közös vacsorára gyűltek össze az István-löcherceg szállóában.

— **Magyarország dícsereje.** Belgrádból táviratozza tudósítónk: A szerb államvasutit tegnapi bankettet rendezett az új orient-expresz vendégei tisztelőtére. Számos felköszöntő hangzott el a banketten; a legnagyobb akklamációban Jorics szerb publicista beszéde részesült. Többek között ezt mondta:

A harminchárom év óta független ország egyetlen nagy mestere az ö-ökzi szomszédja, Magyarország. Ettől tanult, ezt iparkodik követni: a civilizáció utján. Szerbia esze és szive ragazkodik ehhez a programhoz. Szerbia iparkodik ugyan az összes államokból tanulásokat szerezni, de első sorban Magyarországtól.

A beszédet lelkes éljen-, zsviró- és hoch-kiáltásokkal fogadta az internacionális társaság.

— **A gróf Lónyay-pár utazása.** Bozenből táviratozzák, hogy a gróf Lónyay-pár tegnapi délután oda érkezett. A grófnét a pályaudvaron leánya, Erzsébet főnécegnő várta és melegen üdvözölte. Gróf Lónyay minöjárt tovább utazott Brixenbe, ahol pár hétig marad.

— **Doctrix philosophiae.** A bécsi egyetem bölcseleti karán ma nagyon érdekes szigorlat foly le. Gróf Wartensleben Gabriéla, berlini hölgy, ma letette a classica-philologiaból a második szigorlatot, miután az első bölcseleti szigorlatot csak szombaton tette le. Mindkét vizsgálaton fényesen megfelelt. A pro-

móció a legközelebbi napok egyikén lesz. Ez az első eset, hogy a bécsi egyetem bölcseleti kara nót avat doktóra.

— **Andrássy Gyula emléke Voloscában.** A Fiumében megjelenő *Magyar Tengerpart* gróf Andrássy Gyula halálának tizedik évfordulóján azt az eszmét pendítette meg, hogy jelöljék meg emléktáblával azt a voloscai házat, amelyben gróf Andrássy Gyula meghalt. A felhívásnak fogantója lett és Fiumében gróf Szapáry László előnklete alatt bizottság alakult, amely felhívást küldött szét az ország minden részébe. A felhívás többek között a következőket mondja:

Gróf Andrássy Gyula halottasháza jelölésül áll a magyar tengerpart közelében... Minden évben ezrelve fordulnak meg idegenek és magyarok Volosca háza közt, de egy szerény emléktábla sem figyelmezteti őket, hogy melyikben hunyta le örök alomra szemeit Magyarország újabb alkotmányos életének első miniszterelőnkje, a monarchia külügyeinek lángeszü vezére. A nemzet önmagát tiszteli meg, midön megemlékezik elhunyt nagyjairól. E megemlékezéssel megadósak vagyunk gróf Andrássy Gyula emlékének. *Hogy lerójuk tartozásunkat, meg kell jelölünk Voloscában a házat, ahol telke elköltözött*, hogy az emléktábla zarándokhelyévé avassa e helyet és hirdetője legyen a késő kor előtt is a mai nemzedék kegyeletes érzelmeinek.

Az adományok a bizottság pénztárnokához, Donáth Imre fumei taulfelügyelőhöz küldendők.

— **Az üdvhadserg Parísbán.** A párisi kiállításnak kellemetlen vendége érkezett: Mr. Booth, az üdvhadserg parancsnoka. Most mikor a világ minden sarkából özönlik az élvnhajász emberiség a francia Sodoméba, Mr. Booth úgy vélte, hogy ő sem maradhat távol. A párisiak azonban mást vélnek. Az a sok szürke, elfonynyadt, szomeru arcu lány nem kedves látvány nekik és meglehetősen szokatlan dolog, hogy az embernek a boulevardon *libikál* akarszának a nyakába. A párisi hírlapok nagyban követelik, hogy expedíálják vissza hazájába a hadserget; ha csak Booth parancsnok ur nem hajlandó új sorozást tartani és haza küldeni az — obsitokat.

— **A debreceni diákkongresszus.** Debreceből jelentik, hogy ma délután két órakor az arany békában fényes lakoma volt, amelyen az öt diszelnökön kívül ott voltak Debreceen város notabilitásai. A karzat tele volt hölgyekkel. Az első felköszöntőt Degenfeld felsőn mondta a királyra, majd Köpésit, a kongresszus diák-előnkje olvasta föl a király választát a diákkongresszus üdvözlöletére. A király válasza a következő:

Ö császári és apostoli királyi Felsége a magyarországi egyetemek és főiskolák halgatósága debreceni kongresszusának táviratilag kifejezett hódolatát köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Legtelőbb parancsra. Könyg osztályfőnök.

Ezután még több felköszöntő következett. Bankett után kirándulás következett a nagy erdőbe, ahol díszes közönség jelent meg és a legjobb hangulatban mulatozott késő estig.

A hangverseny alkalmából fényes matiné volt ma délelött 11 órakor a Bika díszteremben. A nagystílusú matinéra tudvalevőleg meghívták Jászai Mari asszonyt is, aki készséggel utazott Debrecebe, hogy az ifjuság óhajának eleget tegyen. Jászai Mari asszony debreceni jelenléte kétszeresen ünneppélyessé tette a hangversenyt, amelyen annyian voltak jelen, hogy szinte tőrhetetlen volt a hőség a különben elég tágas teremben. Jászai Mari úgy a debreceni közönség, mint a diákok elhalmozták szeretetük és nagyra-becsülésük minden jelével úgy, hogy ez a matiné valóságos Jászai-ünnepe volt. A hangversenyen Jászai Marin kívül Herczeg Ferenc és Ábrányi Emil is közreműködtek.

— **Házasság.** Dr. Bródy Lajos, a *Neues Pesther Journal* felelős szerkesztője eljegyezte Maybamm Teréz kisasszonyt.

Hoffmann Lipót magyar királyi honvéd-huszár-örngy, a hadserg legbravurosbabb lovasa, a főváros katonai körének egyik legrokonszenvesebb egyénisége, akit a polgári társaságban is általansan szeretnek és tisztelnak, eljegyezte Kármán Aranka kisasszonyt, Kármán Lajos székesfővárosi bizottsági tag és volt országgyűlési képviselőnek a leányát.

Pitz Béla fővárosi szeszkereskedő eljegyezte Gompertz Friedrika kisasszonyt, özv. Gompertz Ceclia urnó leányát.

— **A szerencse kedveltje.** Olvasóink bizonyára még emlékeznek arra, hogy egy budapesti pénzintézet nemrég az a különös szerencse érte, hogy osztályszerjegy revüinek egymásután két nagy fényereményt, u. m. 100.000 koronát és 90.000 koronát fizethetett ki, mely összegeben főleg szerényebb sorban levők osztozkodtak. Ez az intézet a *Budapesti takarékpénztár és Orsz. z. k. részvénytársaság* (IV., Koronaharag-utca 11.), mely most fölművált intéz a nagy közönséghez az irant, hogy osztályszerjegy megrenelésével ő hozzá forduljon. A huszár május 17-én kezdődik. Egy nyolcad sorsjegy ára 75 kr., egy negyed 1 frt 50 kr., egy fél 3 frt, egy egész 6 frt.

— **Ügybuzgalom.** A budapesti államrendőrség azt a hivatalos kérdést intézte Szegedre, hogy kell-e még nyomozni a híres betörőt: *Exarits* Jánost, aki valamikor a szegedi börtönből megugrott.

Ehhez a hírhez felesleges hozzáfűzni azt a magyarázatot, hogy Exaritsot szökése után rögtön elfogták s most már hat éve ott ül a vánei fegyházban.

Ezek után holnapra a következő hír várható: — A rendőrség tegnap egyéb dolog hiányában, sürgőnyleg kérdést intézett a szamosújvári sírásókhoz, hogy Rózsa Sándort, aki az ottani temetőben nyugszik, nyomozzák-e még, vagy sem.

A szomorú sírásók ezúttal kacagtak először életükben. De nagyon.

— **Május elseje.** A fővárosi szociáldemokrata munkások holnap is, mint minden évben megünnepelik a május első napját s felvonulással demonstrálják azt, hogy a tőke uralma elleni harcukban összetartanak. A szociáldemokrata párt hívei délután három órakor gyülekeznek az Ujvársátrón, honnan zárt sorokban vonulnak a Kenyérmező-utca, Kerespi-utca, Erzsébet- és Teréz-köruton, Andrásy-utca, Arena-utca, István-utca és Hermína-utca át, a Klemens-féle vendéglőbe.

Az újjászervezett szociáldemokrata pártához tartozó munkások délután két órakor gyülekeznek a Margit-híd budai feljárója mellett elterülő térségen és onnan a Margit-köruton, Királyhegy-utca, Fő-utca, Bomba-terten, Margit-rakparton, Lánchíd-utca, Várkert-rakparton, Apród-utca, Szarvas-ter, Szarvas-utca, Kereszi-ter, Hadnagy-utca és a Budaörsi-utca végig a Kretler József-féle vendéglőbe vonulnak.

— **Öngyilkos városi tanácsos.** Szabadkáról táviratkozik, hogy ott ma reggel öngyilkossá lett *Lévay Simon* nyugalmazott városi tanácsos. A szegedi vonat elé fektült, amely keresztülrobbogott rajta és megölte. *Lévay* évek hosszú során át heves támadásokat intézett *Mamusich* Lázár polgármester ellen s lapjában, a *Szabadkai Hirlap*-ban napirenden voltak a szenzációs leleplezések. Számos sajtópöre is kerekedett, amelyek azonban eléggé kedvezően végződtek reá nézve. Öngyilkosságának tulajdonképpen oka anyagi romlása, a melybe jóllétsági sodorták. Nemrég került birtoka, háza, szőlője újra s a nemrég dugszagd ember teljesen tönkre ment. Öngyilkossága kinos feltűnést keltett a városban és a sorsüldözött ember tragédiája iránt mindenütt nagy a részvét.

— **Tűz a gyárban.** Az eszaka egy óra tájt tűz ütött ki az *Első Magyar Gazdasági Géppár* hatalmas telepén. Egy fabódé gyuladt ki, ahol különböző gazdasági gépeket helyeztek el. A gyár előtt cirkáló rendőr észrevette a veszedelmet s telefonjelentésére vészjelző kúrtszóval vágattak ki a tűzoltók minden kerületből a Külső Váci-utca, de mire az első városi tűzoltókosci odaért, már elmúlt a veszedelem, a tüzet lokalizálták a szomszéd gyárak tűzoltói. Még a bódében volt gépeket is sikerült megmenteni, de maga a bódé leégett. A kár jelentéktelen.

— **Halálkozás.** Báró *Harkányi Károlyné* szül. monostori *Veres Emília* ma délután 4 órakor temették a Váci-utca 12. számú pyászaházból, nagy részvét mellett. A gyászszobán megjelentek a *Harkányi, Szitányi* és *Veres*-család tagjai kívül *Perecz* Dezso, a képviselőház elnöke, *Szidányi* Dezso, *Hieronymi* Károly, *Grósnov* Dezso, *Pulszky* Agoston, *Falk* Miksa orsz. képviselő, báró *Wodaner* Albert, *Losonczy* Mihály és *Lipthay* István min. tanácsosok, *Ghezy* Béla nyug. altábornagy, *Hampel* József és neje, *Pulszky* Polixena, *König* Gyula egyetemi tanár, báró *Splényi* Ödön, *Hugonnay* Béla, dr. *Wagner* Géza és mások. A beszentelés *Kürner* Béla belvárosi apátplébánosa végezte lényeg papi segédlettel, azután felemelték a koporsót a koszorúkkal borított hatolvas gyászhintóba s kivitték a kerepesi-temetőbe, örök nyugalomra.

— **Botrány a bikaviadalon.** Nagy forrongás volt a minap Barcelonán egy bikaviadalon. Az utolsó bika, amelyet az arenába bocsátottak, csuf, fejletlen állat volt, úgy hogy a „szakértő” közönség nem volt vele megelégedve. A szakértő közönség jelét is adta felháborodásának, amennyiben flaskókkal és fadarabokkal bombázta a toreadorokat. A bikaviadal vezetői vissza is vitették az istállóba a rosszul fogadott bikát és egy másikat hajtatott elő, amely azonban szintén nem tetszett a széleskörű közönségnek. Mialatt ez a szerencsétlen állat a bikaviadleri lovagiaság szabályai szerint leszaratt, a közönség felháborodása a telőpontra hágott. Bombaító torero testvérpárt a különböző tárgyaknak valósgos zápora érte. Amikor az egyik Bombita ki akart kerülni egy üvegét, csaknem a bika szarvára került. A közönség ekkor betört az arenába és véres harc támadt a nézők és a toreadorok között. Az éregebb Bombita az egyik nézőt, aki ököllel az arcába ütött, úgy pofonvágta, hogy az illető a korláton át visszarepült a helyére. A toreadorok aztán rendőri fedezet alatt távoztak a küzdőtérrel.

— **Jó tanács.** Az erős tavaszi levegő rendszeres érdekes teszi a női arcot s a tavaszi napugrás sepiőt idéz elő. A dr. Budai-féle gyöngyvirág krémé használata megmenti a női arcot a szépséghibáktól.

— **Az örvény tánc.** Abban a fényes műsorban, melyet holnap este mutatnak be a *Somosy* mulatóban, elő helyen az *Az örvény tánc* elnevezés alatt világhírű lett tánc-duett, melyet *Alex* k. a. és bátyja találták fel. *Az örvény tánc* igazi lég-tánc, amelyben a merész figurák nagy bravúrral és gráciával egyesülnek és mindent felülmúl, amit az artisztika mostanában újdonságokban teremtett. A holnapi műsor keretében lép fel ugyancsak a közönség egy régi kedvence: *Morav* Adél k. a., a bécsi *Josefstadt* Színház szubrettje, aki mint kész művésznő tőr vissza arra a színpadra, amelyen pályája kezdődött. *Nanon* kisasszonyon, az elsőrendű szépség hírében álló kitűnő iparis szanzenetle egyelőben, a műsor többi számai oly fényes mutatványok, aminőket variété színpadon ritkán látnak együtt.

— **Semler J. cs. és k. udvari szállító** bécsi-utcai posztókereskedésébe most érkeztek meg a kiváló újdonságok angol kelmékben férfi öltönyökre és női kosztümökben (különlegesség: Hombres) és az új hazai gyártmányok. Jutányosan szombat árak.

(x) **A régi városházat már lebontják.** Aki Budapest legszebb helyén füzethelyiséget elegáns portállal akar, nézze meg a *Tiller-palotában* IV. Váci-utca 35. sz. a levő helyiségeket.

(x) **Vásároljon osztálysorsjegyet** *Lukács* Vilmos bankháznál Bpest, V. Fűrdő-u. 10. Ára egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nak 1 kor. 50 fil.

(x) **AKÁCIA-SZAPPAN** 1 korona. Akácia-poudre, fehér, róza, vagy krém színben 1 korona. Akácia-arokréme 2 korona. Akácia-arokréme 2 korona. E kiváló arczisztító és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszerárakban. Főraktár: *Krieger* Gy. gyógyszerár Budapest, Kálvinter.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett lenykepészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

A kiállítás halottjai.

— A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata. —
Páris, április 30.

A kiállítás tegnapi katasztrófájának — a vizsgálat eddigi adatai szerint — *kilene halottja van és tömérdek sebesülte.* A *Globe* celeste összekötő hidját, amely tegnap délután beomlott, magánvállalkozók építették. Ilir szerint a kiállítás igazgatója és a kiállítási mérnökök többször kijelentették, hogy a hid szerkezetével nincsenek megelégedve. Ez volt az oka annak, hogy a hidat még eddig nem lehetett a forgalomnak átadni, ami nagy szerencsének mondható, mert ha a szerencsétlenség akkor történt volna, mikor kiállítási látogatók özönlöttek volna a hidon át a kiállítás különböző részeibe, akkor bizonyára sokkal több ember esett volna a katasztrófa áldozatául. A szerencsétlenségért a vállalkozót okolják, aki e hid támasztékait korán eltávolította.

A vasárnapi közönség nagy tömegben lepte el a kiállítást. A sürgős-forgás, az élénkség a legnagyobb volt, mikor délután ötödik órakor hatalmas detonáció hangja reszketette meg a levegőt. Borzasztó ijedelem támadt, sok helyütt futásnak is eredtek, azt hitték az első pillanatban, hogy az anarkisták merényletet követtek el valahol a kiállítás területén. Aztán az avenue-Suffrin fölött óriási porfelhő támadt és ugyanonnét borzasztó jelvéskés hallatszott. Asszonyok és gyermekek ordítva és sikoltozva igyekeztek a veszedelem színhelyéről elmenekülni, a távolabb levők pedig oda rohantak, hogy megtudják, mi történt. A katasztrófa színhelyén iszonyatos képe volt a pusztulásnak. Az ut fölött átvészelt hid beomlott és a romok alá temette azokat, akik a katasztrófa pillanatában alatta voltak.

A tömeg tehetetlenül állott a veszedelem színhelyén. Segítségéről vagy mentéséről szó sem lehetett, mert senki sem rendelkezett segítőeszközökkel és nem volt ember, aki a mentőmunkába rendszert tudott volna önteni. Jó ideig tartott, amíg a *pompier*-k s a *sapeur*-ok megérkeztek és a romhalmoz eltakarításához hozzáláttak s még tovább tartott, amíg orvosokat tudtak előkeríteni, akik az életben maradt szerencsétlen áldozatokat az első gondozásban részesítették. Nyomban a katasztrófa bekövetkezése után ott termelt *Picard* kiállítási vezérigazgató, *Lépine* rendőrfőnök és mások. A tűzoltók valósgos önfeláldozással láttak hozzá a mentéshez.

Alig negyedóra múlva kiásták a romok közül az első halottat. Egy körülbelül hat éves leányka volt, akinek a fejét szétzúzta egy lehulló gerenda. Kihalt még eddig nem tudták megállapítani. Azután kibuzták egy házaépárnak, *Sámuels*-nek holtestét, továbbá egy *Damard* nevű emberét. A fal mellett megtalálták egy körülbelül ötven évesnek látszó embernek a holtestét. Zsebében iratokat találtak, amelvekből azt állapították meg, hogy a szerencsétlen

embert *Nebout*-nak hívják és magyar alattvaló. A rue Gallandában 68. szám alatt lakott. Holtestét a morgueba szállították. Később megállapították, hogy *Nebout* nem magyar ember, hanem soká tartózkodott Budapesten, ahol francia nyelvtanítással foglalkozott. Éppen tegnap kapott levelet Budapestről s ezt a levelet találták meg a zsebében. A rendőrség e levél után hitte, hogy *Nebout* magyar ember, de csakhamar kiderült, hogy ez a föltevés téves. A romok közül kibuztak egy *Bernard* nevű katonát, aki a 115. gyalogezredben szolgált és egy másik katonát, a 136. számú gyalogezredből. Mind a ketten veszedelmesen megsérültek s mindkettőjük a katonai kórházba szállították. Esti öt óráig három férfi, egy asszony és egy gyermek holtestét találtak a romok között. Azután egy óra alatt még két holtestet találtak. A veszedelmesen megsérült emberek száma tízre tehető. Ezek közül kettő kevéssel a kórházba való megérkezése után meghalt. A többinek az állapota is aggasztó. Azok közül, akiket a lezuhanó fadarabok megsértettek, a legtöbb elmenekültek és be sem vették az orvosi segítséget.

A beomlott hidnak mára tüzték ki a teherpróbáját. Az építővállalkozó pavilonja a kiállítási területen kívül van s kérésére megengedték neki, hogy a pavillont magával a kiállítással összekötő hid által kapcsolják össze. A vizsgálat már eddig is kiderítette, hogy a hidnak valami szerkezeti hibája volt. A hid cementtel bevont drótból készült s a pillérek nem tudták elviselni ezt a nagy terhet.

A *Figaro* egyik munkatársa meginterjúvolta *Galeron* építész, aki a hid tervezését elkészítette s a pavillont is építette. *Galeron* a következőket mondta az újságról:

— A hatóság az összes tervekét jóváhagyta és már csak a hid kipróbálása lett volna hátra. A hid beomlását sehogyan sem tudom magammal megmagyarázni. A hid egy *Mátrai* nevű magyar vállalkozó és földalál szabadalma után készült. *Mátrai* ez az idő szerint Párisban van s egy *Tedesco* nevű mérnökre bízta a hid építését. *Mátrai* rendszere szerint az efféle hidak cementből készülnek. A cementen dróthálózat megy végig, ami a cement szilárdságát és erősségét fokozza. Ez a rendszer egészen új és mondhatom, hogy feltétlenül jó is. Én magam is már többször dolgoztam vele. Matematikailag ki lehet számítani, hogy a szerencsétlenség oka semmi esetre sem lehetett *Mátrai* rendszere.

A tegnapi katasztrófa romjainak az eltakarításán sok munkás dolgozik. *Picard*, a kiállítás főbiztosa, ma reggel betöltötte a gyalogjárón a közlekedést.

Több újság, különösen a nacionalisták, keményen kikélik a kormányt ellen az Avenue Suffrenen történt katasztrófa miatt, amelyért különösen *Millerand* minisztert teszik felelőssé, aki állítólag ragaszkodott ahhoz, hogy a nem kész kiállítást megnyissák a közönség előtt. A *Millerand*hoz közel áll lapok arra utalnak, hogy a leszakadt gyalogjáró a kiállításon kívül van, a felelősség tehát egyes-egyedül a városra terhel, amelynek szigorú felügyeletet kellett volna gyakorolnia. A *Matin* azt követeli, hogy azonnal hírvanjan össze bizottságot a mulató-helyek és panorámák helyénél készült gyalogjárónak megvizsgálására, mert ezek a helyek nem nyújtanak elég biztosító a közönség biztonságára nézve.

Páris, április 30.

A kiállítás katasztrófájáról főhivatalosan a következőket jelentik:

A tegnapi leszakadt gyalogjáró a kiállítási területen kívül volt és a kiállítástól kerítésrel volt elválasztva. A gyalogjáró a közönségi utmestéri hivatal engedélye alapján lett volna használható, a célja pedig az lett volna, hogy a Marsmezőt ideiglenesen összekötse a *Globe celeste* nevű panorámával, amelyet több esztendőre állítottak a nyugati vasut egy telkén. A kiállítási igazgatóságának ilyen körülmények között nem volt kötelessége, hogy a hatáskörén kívül eső gyalogjáró építését ellenőrizze. A gyalogjárót megvizsgálni szabályszerűen csak akkor kellett volna, amikor az engedélyesek felhatalmazást kértek volna a gyalogjárónak a kiállítási közönség előtt való megnyitására. A gyalogjáró romjainak eltakarítását ma reggel folytatták és még most is serényen dolgoznak rajta. Több holtestet nem találtak. *Millerand* kereskedelmi miniszter, *Picard* kiállítási főbiztos, *Lépine* rendőrfőnök és a vizsgálóbíró ma délelőtti vizsgálatot tartottak a szerencsétlenség színhelyén.

Páris, április 30.

Az Elysée-palotában tartott mai minisztertanács a tegnapi történt szerencsétlenséggel foglalkozott. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök vizsgáló

latot rendelt el a szerencsétlenség okának kiderítésére. A gyalogjárt, amelyet egy magánvállalat épített, a hatóságok még nem adták át a forgalomnak, tehát a hatóságok nem is felelősek a szerencsétlenségért. A katasztrófa áldozatait, ha szükséges lesz, segíyezni fogják. *Millerand* kereskedelmi miniszter bejelentette, milyen intézkedéseket tettek a kiállítását látogató közönség biztonságára. Az összes épületeket bizottságok vizsgálták meg és elrendelték mindent, amit az utak és a forgalom biztonsága megkövetelt. Az a kőszá hir, hogy a kiállítási svájci falu leégett, valótlán. Az egész híresztelés valakinek a tréfája volt. A tréfa szerzőjét nyomozzák.

Huszonhét millió éhez.

Budapest, április 30.

A kalkuttai kormányzósági tanács tegnapi ülésén huszonhét millió éhez ember sorsát tárgyalták. Az éhezők angol alattvalók. És Angolország kijelentette, hogy az éhínséggel szemközlet tehetetlen: — minden anyagi és erkölcsi erejét lefoglalja a háboru. Az éhség pedig ezer száma szedi áldozatait Anglia gazdagságának főforrásában: Indiában.

A borzasztó éhínség megdöbbentő részleteiről a következő táviratok számolnak be:

London, április 30.

Az Indiában uralkodó éhínségről borzalmas hírek érkeznek. A *calcuttai* kormányzósági tanács tegnapi ülésén a földmívelésügyi miniszter titkára jelentést tett az éhínségről, amely szerinte olyan katasztrófa, amilyen kevés volt a világ fennállása óta. Szörnyűbbnél-szörnyűbb részleteket mondott el, melyeknek személyesen volt tanuja utazása közben. Az emberek úgy hullnak el, mint a legyek és elemetlenül hevernek a földön; még a saskeselyük sem igen bántják a holttesteket, mert nincs azokon más, mint esont és bőr. Bejelentette, hogy Angliának ezen a területén jelenleg körülbelül huszonhét millió ember szenved az éhség miatt. A kormány március végéig 40 millió rupiát fordított az éhség enyhítésére, de ennek alig van látszata.

Az értekezlet végén felállt *Curzon* lord alkirály és kijelentette, hogy Anglia nem tehet semmit a nyomor enyhítésére, mert minden erejét abszorbeálja a dél-afrikai háboru.

London, április 30.

Egy londoni orvos a napokban érkezett vissza Indiából, ahol az éhínség borzasztó pusztításait a maga közvetlenségében tapasztalta. Tapasztalatairól egy újságíró előtt ezt mondta:

Az indiai éhínség rosszabb a pestisnél, mert a pestis okozta szenvedéseket lehet enyhíteni, de az éhínséggel szemben tehetetlenül állanak a hivatalnokok. Nagyon csekély eszközök állnak rendelkezésükre s így mást nem tehetnek, mint hogy a szegény éhínségesnek minél előbbi halálát óhajtsák, hogy a szenvedéseknél vége legyen. A férfiak lábikráját a hüvelyk- s mutatóujjal lehet körül fogni. Egy helyen egész csomó két-három éves gyermeket találtak. Bizonyosan a szülők rakták ki őket, hogy legalább ezeket vegyék pártfogásukba a hivatalnokok, ha már ő rajtuk nem segítenek.

Február 1-én hagyta el Indiát, amikor az éhínség még nem érte tetőpontját, 3 és fél millió éhínséges volt akkor, de ez a szám minden héten egy negyed millióval növekedett. Január utolsó hetében 17.000 font sterlinget utaltak ki az éhínség csillapítására s ez az összeg most már hetenkint 25.000 fontra rug. Azelőtt, ha éhínség volt, a világ minden részéből jöttek adományok, most azonban az angol kormány magára van hagyatva. Az éhínség területe körülbelül 300.000 négyzetörmérföld. Éhínség van *Bombay* tartományban, a középső tartományok felében, *Közép-India* nyugati államaiban, *Rajputanában*, a délkeleti *Pauschabban*, *Hyderabadban*, *Cueerat* és *Cutch* bennszülött tartományokban. De van még egy 150.000 négyzetörmérföldnyi terület 21 millió lakossal, ahol szintén segélynyújtásra van szükség. A szárazság okozta ezt a nagy éhínséget, mert tönkretette a vetések legnagyobb részét.

Berlin, április 30.

A *berlini* nagyobb bankok és iparvállalatok *Kock*, a birodalmi banknek elnöke elnökölte alatt értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy az indiai éhínség fölszólására gyűjtést indítanak. Maguk közt ezekkel megindították a gyűjtést, mely néhány perc alatt 400.000 márkát eredményezett.

A májusi előléptetések.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 30.

A májusi előléptetéseket most közli a hadserög rendeleti közlönye. E szerint a király kinevezte:

A honvédségnél:

vezérőrnagyokká a következő ezredeket: Hofbauer István, Csalányi Géza, Fajta József, feketárdói és nagytarjai Meyer Guidó, kedropoljei Mayerhoffer István.

A vezérkarnál ezredeké: Lencz Győző, Günzl Antal, alezredeké: Daempff Henrik, Braun József és Csanády Frigyes.

A gyalogságnál:

ezredeké: Filitinosikecz Zsigmond, Tanningér Ignác, Jávorik Lajos, Krepasics Fülöp, alezredeké: Polya Károly, Dekker János, Okrutzy Miksa, Trajcs Szvetozar, Fabritius Győző, Kravag Joschim, Gyertyány Balint.

Ornagykók: Menezor Hugó, Szilvágyi Bénérd Jenő, Hennel Emil, Kozányi Zoltán, Lupini Frigyes, Sepsiszentkirályi Szentkirályi Ferenc, Novotny Fülöp, Sztvanovics Miklós, Papp Tivadar, Neuschel Ferenc, Turczor Imre, Fischer Dezső, Szuloi és káromi Sulyovszky Armin;

elsőosztályú századosokká: Banák László, Bergmann Agost, Polonyi János, Ruttmann Miklós, Okros János, Nagy Farkas, Hausser Henrik, Smikó József, Ráth János, Takács Sándor, Toronyi Béla, Schöpflin Ottó, Pap Sándor, Tamás Sándor, Popovits Miklós, Maly Pál, Wurm Béla, Darvas Sándor, Krámer Pál, Radó Agost, Scholtz Frigyes, Hozjak Nándor, Stofkó Antal, Hunka Rikard, Mesalits Ferenc, Mikasinovits Manó, Csanyovatz Tamás, Beőreődy István, Bethlentaly Gyula, Krecsalovics Emil, Thyll Sándor, Hajts Lajos, Herczeg András, Dusárdy Lajos, Nagy László, Benefai Basák Pál, Gombos Mihály, Kapustyák Károly, Belitska Sándor, Dormány Henrik.

Másodosztályú századosokká: Schramek Ferenc, Hermák Károly, Czech Vilmos, Peter Lajos, Kheill Elemér, Ruff Ferenc, Jáki Tóth Béla, varadi és miskei Baranyi László, Mattissarén Jenő, Réthy Zoltán, Varady Szatmáry Elemér, Lang Máté, Graf Andre, Holly Ferenc, Pappházy Iván, Hoffmann Aladár, Rápoly Károly, Hauser Sándor, tóthváradai Kornis Géza, Schleifer Károly, Krompasky Ede, Helles Géza, Hutschko László, Feleidy Lipót Pál, Fenyes Jakó, Bőjtse Odón, Ghéczy Ivan, Nyárády Domoskos, Nagel Manó Károly, Conrad Rezső, Karvazy Pál, Babák Károly, Juhász Kálmán, Melegny Agoston, Trinsbadzsky Róbert, Borbas Károly, Kis-sirai Sirebion Béla.

Főhadnagyokká: Hallósy Odón, Nagy Kornél, Troha György, Isépy Dezső, Magda László, Böhm Odón, Szentgyörgyi Béla, Imre Ernő, Stanits Károly, Illés Odón, Patakfalvy Lajos, Csiszterer Mihály, Henter Ákos, Czell Sándor, Arday Géza, Thury György.

Hadnagyokká: Primóczy Szentmiklóssy Sándor, Nagy Sándor.

A lovasságnál:

ezredeké: Balta Béla. ornagykók: Dorsan Sándor, Ötvös Imre, Konyai Kys Antal, nagycepesényi és multnai Vladár Imre, vizeki Talián Andras;

I. osztályú százados: Vuchetics István, Anderlik István, érkeserői ippi srb. Fráter Jenő, Kirányi Ferenc, Hummel Árpád, Jarmy Elemér, noszlopi Noszlopy Emil, Vaszary Béla, Wittenberg György Géza, lévai Koós Miklós, Lázár Albert.

II. osztályú századosokká: Jeszenitzai Zankovics László, Kokotovics Domobrán, Ebner Lajos, Scmitzler Károly, Pantz Alajos, Werowski Arthur, Kovács Kázmér

jóhadnaggyá: Zanky Konrad; hadnaggya: Ditrői Mór, Bornemisza Tibor.

A hadbírói tisztikarban:

a tényleges állományban:

a) alezredeké: Bihar József; ornagykók: Hrejanovits Guidó, Gerő Gyula; másodosztályú százados: dr. Talmáczy Géza; b) tartalékban, másodosztályú százados: dr. Győry István;

jóhadnagykók: dr. Trux Hugó, dr. Bizaki Fuky Gyula, alsóviszkói dr. Gerlóczy Gyula, dr. Kramaszter Imre;

az orvosi karban tényleges állományban másodosztályú főorvosokká: dr. Csap Miklós; törzsvorosokká: dr. Deák Mihály, dr. Hrabéczy István, dr. Sebők Antal, dr. Klein Simon;

első osztályú ezredorvossá: dr. somlyódi Somlyódy László;

másodosztályú ezredorvosokká: dr. Bodó Sámuel, dr. Wertneim Károly, dr. Hrabár Elemér, dr. naraszti Pernolár Károly;

a tartalékban II. osztályú ezredorvosokká: dr. Szász Adolf, dr. Figatner Manó; jóorvos: dr. Borsos Béla.

A kezelőtisztek állománycsapattjában. A tényleges állományban I. osztályú százados kezelőtiszteké: Klímó Miklós, Hanák Lipót;

II. osztályú százados kezelőtiszteké: Ottó József, Krstnik Ferenc;

jóhadnagykók: Leskovár István, Kulcsár László; hadnagykók: Tóth István, Zugselwerdt Gyula, Tóth János;

a hadbiztosági tisztviselők tényleges állományában vezérhadbiztos: Gallasy Gyula;

első osztályú főhadbiztos: Dalnokfalvi Bartha Kálmán;

alhadbiztosokká: Wallowich Frigyes, Egelseder József, Szilvassy Károly, Rentz Aurél, Oravik János, Galló Gyula, Szlezceky Andor;

a számmellenőrző tisztviselők tényleges állományában miniszteri tanácsossá: Mihályi Minályty Győző.

A csendőrségnél.

Ezredeké: Babocsay Károly, Kubats Mihály; első osztályú százados: Szalay Béla; másodosztályú százados: Baró Gyula.

Főhadnagyokká: Krausz Antal, Benes Árpád, Rozsnyai Béla.

Hadnagyokká: Tóth Kálmán, Rust János, Szegedy István, Soltész Imre, Hajdu Gyula, Lábady Kálmán.

I. oszt. százados számvivő: Stolzenberg János. Hadnagy számvivő: Khun Ottó.

A honvédelmi miniszter kinevezte a számmellenőrző tisztviselők tényleges állományába:

első oszt. számtiszt: Székely Gyula;

másod oszt. számtiszt: Krajez Andor;

harmad oszt. számtiszt: Vasárhelyi Zoltán, Balázs Zoltán, Kontz István, Jónás Ferenc.

számgyakornokká: Gund Odón.

Az alatorvosi tisztviselők állományába: tart. állatorvossá: Kovrik Antal.

A közös hadseregnél.

A király kinevezte: Henrik Ferdinánd főherceg hadnagyt az Albert porosz herceg dragonyosrezdnél főhadnaggyá;

alhadnagykók a következő vezérőrnagyokat: lovag Pohl Edet, a II. gyaloghadosztály parancsnokait, lovag Manojlovics Mihályt, a 2. gyaloghadosztály parancsnokát, Gstöttner Károlyt, a 16. gyaloghadosztály parancsnokát, Schneider Adolfot, a műszaki katonai akadémia parancsnokait, Heimroth-Hersfeld Adolfot, a lembergi landwehr hadosztály parancsnokait, Jonak-Freyvald Gusztavot, a landwehr lovas-

ság főügyelőjét, conte Corti Hugót, az I. gyaloghadosztály parancsnokait, Scheiner Emilt, a 7-ik gyaloghadosztály parancsnokait, Englisn-Popparich Alfrédet, a 27. gyaloghadosztály parancsnokait;

vezérőrnagyokká a következő ezredeké: Lang Károlyt, Weyrich Gyulát, régenyi Regenbursky Károlyt, Steinberg Janost, Sandmann Emilt, lovag neudorf Nachovszky Istvant, Krawehl Ágoston, Schoedler Ferencet, lovag Aulfenberg Móriót, Lehmann Vincét, Schreiber Győzőt, Schikovsky Károlyt, Kummer Henriket, Hofbauer Istvant, Csaly Gyulát, Fajta Józsefet, Poten Ernő, Dragoni-Rabenhort Altonzt, Gron Osvaldot, Wawra Emanuel, feketárdói és nagy-tarjai Meyer Guidót, Nisnec Győzőt, vedropoljei Mayerhoffer Istvant, Ficker Károlyt, Schwab Jánost, longardéi Longard Gyulát, lovag routeraui Kirisch Otokart, lovag zellnaini Zeller Alajost és Haas Otokart.

FŐVÁROS.

(*) A községi választások. A Terézvárosban a mai első értekezlettel megindult a községi választási mozgalom. A Terézvárosban igen nagy az érdeklődés, amit az bizonyít leginkább, hogy 6800 választó vette ki az igazolványát. Ma délután nagyszámú választó jelent meg a Terézvárosi Kaszinóban tartott értekezleten, amelyet *Radoeca* János kir. tanácsos, orsz. képviselő nyitott meg, fölhíva az értekezletet a megalakulásra. *Tenczer* Pál indítványára, *Radoeca* Jánost és *Ráth* Pétert választották meg elnököknek.

Radoeca János, a magra és elnöktársa nevében, melegen melegen megköszöni a mutakozó bizalmat. Elmondja, hogy ha a kerület eddigéig meg volt az ő legjobb akaratú munkálkodásával elégedve, ha Isten erőt ad neki, igyekszik azt a földatott, melylyel megtisztelték, ugyanabban a szellemben teljesíteni. Mindig szem előtt fogja tartani azt, hogy a polgárok között a legjobb egyetértés uralkodjék, hogy itt a kerületben a felekezeti surlódásoknak még csak nyoma se legyen. Ezt az irányzatot nemcsak ő maga fogja követni, de egész erejével támogatja. (Hosszantartó lelkes előzések.)

Az értekezlet a végrehajtó bizottság tagjainak az összeállítására az éppen most megválasztott elnökséget kérte föl. Az értekezlet ezzel véget ért.

(*) A bombatéri vásárosnoki építési. Ma délelőtt tartották meg a II. kerületi Bomba-téren építendő vásárosnoki helyén álló s kisajátított épületek lebontására az árlejtést. A legkedvezőbb ajánlat szerint, a főváros a bontásért, az anyagok elfuvarozásáért, a terület feltöltéséért s egyéb kapcsolatos munkáért 9000 koronát fizet. A munka június végéig készen lesz, úgy, hogy július 1-én hozzáfoghatnak a budai vásárosnoki építéséhez.

(*) Új honpolgárok. *Halmos* János polgármester előtt ma a következők tettek le a honpolgári esküt: *Höhu* Ferencné szül. *Pezonisák* Hermina okleveles bába, — *Tschirschenthal* Alfrédné szül. *Nissl* Olga Maria, *Deutlebbaum* Abraham óras.

(*) Adókvetés. A fővárosi adókvető bizottság holnap, ma us 1-én a következő helyrajzi számú hazakban lakók III. osztályú keresetadó javaslatait fogják tárgyalni: Az I. kerületben a tabáni külön meghívottaké; az V. kerületben a második bizottság 1296/4—1321/12. helyrajzi számig; a VI. kerületben az első bizottság a külön meghívottaké; a második bizottság a külön meghívottaké; a IX. kerületben 9043—9089. hrszámig a külön meghívottakéi.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Magyar Színház.** A Magyar Színházban ma este érte meg Goldfaden zsidó daljátéka, a Szulamit századik előadásának ritka jubileumát, miután az 6-budai Kisfaludy Színházban már a századik előadás rekordját is túlhaladta néhány estevel. Aki meg fogja irni valamikor napjaink színházi krónikáját, nem fogja ezt megtehetni a nélkül, hogy meg ne emlékezzék a Szulamitról, erről a sajtós, se hus, se hal szinpad alkotásról, amely akkora nagy érdeklődést tudott kelteni a közönségben, mint kovés szindarab. Erre a jövődéli krónikára bizzuk, hogy kisússe ennek a Szulamit-láznak az okait, mi a Magyar Színház századik előadása üléstől — bármi lett légyen is az oka, — csak meg akartunk emlékezni arról a korszakos sikerről, amelyet ez a különleges darab aratott. A ma esti jubilaris előadásra is jobban megtelt a nézőtér, mint a hogy a színháznak bármely más műsordarabjára megtelt volna, s a telt ház elsősorban annak a két művésznőnek adózott meleg elismeréssel, akik a legjelentősebb sikereket aratták a darabban. Ez a két művésznő L. Komáromi Mariska, akinek Szulamitja legjobb alakításai közé tartozik és Ledofsky Gizella, aki a másik főszerepben, Abigailban izmos tehetségének meglepően széles skáláját mutatta be a pajkos szubrettségűtől a legmélyebb drámaiságig. A zsidó daljáték századik jubileumának a ritka rekordjában ennek a két alakításnak jelentős része volt. A jubilaris előadásban részt vett Beóthy Zsiga, (Absolon) Szilágyi (Monach), Rózsahegy (Cingitang), Boros (Jeremias), Bessenyei (Beliezár), Sziklai (Avidono), akik ma századszor vették ki részüket a sikerből. A zenekart Donáth Ede karmester dirigálta lendülettel, akinek része van a Goldfaden-darab zenei sikerében. (M—s.)

**** A Nemzeti Színház Nyugdíjintézetének közgyűlése.** A Nemzeti Színház Nyugdíjintézeté ma délután tartotta dr. Fenyvessy Ferenc Veszpréme gyere főispánjának elnöklése alatt az évi rendes közgyűlést, melyen a tagok csaknem teljes számban megjelentek. A kormányzó-választmány jelentése a következő akatokat tünteti fel.

Az intézet összes vagyona 1899. december 31-én 337.133 ft 91 krt tett ki. A bevétel 153.710 ft 14 krt volt, 158.160 ft 04 krt kiadással szemben. A rendes bevételek tehát nem fedezték a rendes kiadásokat: a 4932 ft 47 krt hiányt a forgalmi tőkéből fedezték. A zárószámadás feltünteti, hogy az intézetnek december 31-én 262.441 ft 74 krt alapitőkéje és 91.055 ft 73 krt tartaléktőkéje volt, ezenkívül mint forgalmi tőke 6000 ft szerepelt.

A jelentés tudomásul vétele után Császár Imre jegyző bemutatta a Radnótfay-alap számadását, mely szerint az alap vagyona 84.261 ft 14 krajcár. Ezután a számvizsgálók tették meg jelentésüket, mire a közgyűlés a felmentvényt megadta. Végül a választmányba újból bevalasztották Szegedi Imrét, Bercesényi Bélát és Somló Sándort, kik a turnus szerint most a választmányból kiléptek.

**** A frankfurti kosztümök.** Gróf Keglevich István intendánsnak ismét egy olyan reformjéről van szó, amelynek indító okait és célját haszaltan keresi az ember. Legfőképpen megköveteli, elmélkedik és nem tudja, hogy mit gondoljon. Ismeretes, hogy az Operaházban és a Nemzeti Színházban nagy költségek és apparátussal fenn tartott rendes szabóműhelye van, amelynek élén Cuffiné áll, aki gondoskodik arról, hogy a kosztümök Kemény Jenő színházi főrendező művészi rajzai után pontosan és stilszerűen készüljenek el. És — ime — mégis megtörtént, hogy a Nemzeti Színház legutolsó ujdonságára, Zsigmond Árpád: Shakespeare című darabjára az intendáns a kosztümöket — egy frankfurti kosztüm-szabócégnél rendelte meg, amely leginkább cirkuszok, orfeumok és ötdrangu színházak számára dolgozik. A frankfurti szabó-üzlet csak a férfi kosztümöket szállította Zsigmond Árpádhoz. A szállított kosztümök egyáltalán nem váltak be és a művészek aligha érezhették magukat jól azokban a ruhákban, amelyekre Cuffiné emberei az utolsó pillanatban alig tudtak kijavítani. A kosztümök t. i. a főpróbára napjára még nem érkeztek meg. A magyar állam pénze tehát Frankfortba megy ki férekkosztümökért! Ez is jó egynek.

**** A Népszínház Pálmay-estéi.** A szerdára hirdetett játékoncsofó előadásra, amelyben Pálmay Ilka is közreműködik, olyan rohamosan keltek el — egy nap alatt — majdnem az összes jegyek, hogy a Népszínház igazgatóságának gondoskodni kellett egy második Pálmay-est tartásáról, amely a hírneves diva távirati beleegyezéséből péntekre tezetett ki. Erre az előadásra, amely rendes helyárak mellett tartatik meg, szintén elkapkodták a mai első árusító napon a jegyek nagyobb részét. A két estén a Nap és Hold első felvonása és a Szép Heléna második felvonása kerül színre. Különös érdeklődést keltő ez az utóbbinak az, hogy Páris szerepét ezáltal Hegyi

Aranka fogja játszani, ki annak idején a Népszínház szinpadán ezt a szerepet Pálmay-Helenával együtt játszotta.

**** A Magyar Királyi Opera és a Nemzeti Színház jegyei.** A Magyar Királyi Opera és a Nemzeti Színház intendánsi hivatala, több felmerült esetről kifolyólag, ez uton hozza a közönség tudomására, hogy a városi jegyirodákban árult színházi jegyek csak csekély része a két színház jegykészletének s azért ha a jegyek ezekben az irodákban elfogytak, ami különösen páholyjegyekkel gyakran megtörténik, a színházi pénztárnaknál a közönségnek még mindenféle rendű és rangú jegy áll rendelkezésére. Mindkét pénztárnak van telefonja.

**** Nyolcadfél órák.** A Nemzeti Színház előadásai majus eselejtől keddtől este hét óra helyett nyolcadfél órák kezdődnek.

**** Az Országos Színész-Egyesület a miniszterelnökhöz.** Az Országos Színész-Egyesület tanácsa és különösen annak elnöke derekas harcot folytatott a pozsonyi kétnyelvű színészet kérdésében a magyar színművészet érdekében. Ebből a küzdelemből diadalmasan került ki a magyar színészet s ebből az alkalomból az Országos Színész-Egyesület a következő feliratot intézte Széll Kálmán miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez:

Nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur! Az Országos Színész-Egyesület igazgató tanácsa április 30-án tartott rendkívüli ülésében megbizta az elnökséget, hogy a pozsonyi színházi ügyről folyt tanácsi jegyzőkönyvnek alább következő részét juttassa Nagyméltóságod színe elé:

„Elnök az elismerést hálásan köszöni meg; nem számított rá, mert úgy érezte, hogy amit tett, az hazafiai kötelessége volt s hogy sikerült neki elérnie, amit elért, az annak közönségétől, hogy ez ügyben oly fennkölt szellemű hazafiakkal állt szemben, mint Széll Kálmán miniszterelnök és tanácsosa Bezerédy Viktor. Ajánlja, hogy részükre jegyzőkönyvi közönséget szavazzassék. Ez indítványt egyhangy lelkességgel fogadtatik el és az elnök megbizatik, hogy ezt illetékes helyen tudomásra hozza.” Midőn a tanács eme rendelkezésének a legnagyobb örömmel tesszük eleget, maradtunk Nagyméltóságodnak azazatos szolgái

Budapest, 1900. április 29-én.
Molnar László elnök s. k., Mészáros Kálmán igazgató s. k., Fedress Gyula titkár s. k.

Hasonló tartalmú iratot intézett az egyesület Bezerédy Viktor miniszteri tanácsoshoz is.

**** A fővárosi Kontinak.** A főváros is méltóképpen fog részt venni Konti József jubileumán. A népszínházi bizottság jegyzője, Rényi Dezső javasolni fogja a fővárosi közgyűlésnek, hogy a népszínházi alaptól szavazzon meg Kontinak — azokra az érdemekre való tekintettel, amelyeket huszonöt esztendei működése alatt szerzett — ezer korona jutalmat, illetve jubileumi ajándékot.

**** Színészek ismerkedő estéje.** Évről évre megújuló szokása a vidéki magyar színészetnek, hogy a kongresszust megelőző estén barátságos ismerkedő este gyűljenek a fehér asztal mellett. Ezt az ismerkedő estét ma tartották meg a New-York éttermében s a mai est abban különbözött az előbbiektől, hogy a béke és a barátság szelleme hatotta át. Harcias hangok nem vegyültek bele a vidám pohárszövegbe, ami a legjobb előjel a holnap meginduló kongresszusi tárgyalásokra. A vidéki színészet a komoly munka terére lépett, a hol sok teendő vár rá: a vidéki színészet művészsztinvoalánának és anyagi jólétének az emelése. Mint ennek a kulturális feladatnak a fővárosba gyűlt munkasait üdvözöljük a magunk részéről a vidéki színészet küldötét az ország fővárosában, sikert kívánva nekik nemes és szép munkájukhoz. A barátságos vacsora a keső éjjeli órákban ért véget.

**** Vendégzereples.** A Kisfaludy-Színházban szerdán lép fel Jászó Irma a kolozsvári és pecsi színház volt tagja, a Fainu rossza Loriska szerepében. Csütörtökön másodikszor lép fel Csakó (László) Elza a Nebántörök című szerepében, melyben első fellépése alkalmával oly nagy sikert aratott.

**** A Kisfaludy-Színház premierje.** A Kisfaludy-Színházban pénteken lesz a Nyomorultak premierje. Majus 12-én mutatják be A kut és a vadmacska című Szulamit-paródiát.

**** Az Országos Dalos-Egyesület monstre hangversenye.** A budapesti és a környékbeli daloskört monstrehangversenye, melyet a Dalos-Egyesület művészi céljaira rendeznek, június 24-én lesz a városligeti Hermina-kertben. Közel kétezer dalos fog résztvenni e nagyversenyben, melynek programmszámait már javában tanulják a Dalos-Egyesületek.

**** Echeagaray, mint törvényhozó.** Madridból táviratozok, hogy Echeagarayt, a hírneves dramáiról, legközelebb a spanyol főrendiház örökös tagjává nevezik ki.

**** Mignon a Telefon Hírmondóban.** Arnoldson Sigríd asszony és Kobler Elza k. a vendégszolgálatával a Mignont adják ma este a Magyar Kir. Operaházban. Az előadást a Telefon Hírmondó is közvetíteni fogja, s így az előzetes lakásokon is végig élvezhetik az Operaház előadását. Az opera után a szerkesztőség olvastatja fel az

estig érkezett legújabb híreket, s végül katona- és cigányzenét fog 11 óráig közvetíteni a Hírmondó az előzetes szórakoztatására.

Pálmay-esték a Népszínházban.

— Boszólgetés a divával. —

Budapest, április 30.

Pálmay Ilka, Kinszky grófné, a ma déli boci gyorsvonattal Budapestre érkezett. A diva előtt, hogy két estén keresztül ismét ott igézzon meg bennünket művészetével azon a szinpadon, amely fényes diadalnak volt valamikor a tanuja.

Pálmay-esték a Népszínházban. Ugy esendők a budapesti színházi közönség fülébe ez a néhány szó, mint egy bűvös melódia régen múlt, mesés időkől, mikor egy aranyoshajú, szép asszony ült a Népszínház trónján, (mert bálványokat mindig farag magának a szuverén közönség), körülímádvá férfitől, asszonytól egyaránt.

Most a népszínházi Pálmay-esték küszöbén nekem is a fülemben csengenek azok a tapsfergeteg, amelyek a keréposi-úti operit-színház nézőterén kavargtak, mikor Pálmay Ilka volt a közönség megimádott bálványa és látom azokat a virágerdőköt, amelyeknek keresztül ennek a szinpad istennőnek az utja vezetett.

S ezeknek a virágerdőknek bizony nemesak rózsái, hanem tövisei is voltak!...

Valahányszor a diva ellátogat hozzánk Budapestre, soha sem szoktam elmulasztani, hogy fel ne keressem. Mindig van valami mondani valója, ami az ő régi közönségét érdekli s ez vezetett hozzám ma is, a megérkezése első napján.

A Bristol-fogadó egy elegáns lakosztálya szokott az otthona lenni, valahányszor néhány napra hozzánk ellátogat.

Pompás, friss szinben találtam. Ennek az asszonynak a lényében van valami az „örök tavaszból”, amelyről a posták énekelgetnek. Csupa üdesség és csupa illat.

Azoknak, akik érdeklődnek ez iránt (és azt hiszem, ilyenek b k számban vannak) megsgathatom, hogy Pálmay Ilka az alatt a pár év alatt, miatt a külföldön nagy diadalutait járta, alig változott valamiké. A termete éppoly nádezszerűleg karesu és hajós, a nézése éppoly csintalan, a mosolya éppoly olyan pajkos, fittóságáról híres orrocskája éppoly pikáns s a baja éppoly aranyosan bédros, mint akkor volt, amikor elhagyott bennünket és idegenbe ment.

Csak az egyéniségében fedezek fel valami új vonást. A nélkül, hogy magára éreznék ezt, valami arisztokratikus kimértég ömlik el rajta, amelyről csak egyenes pillanatokra feledkezik meg, mikor kitör belőle a „színészvér” s hangos kacagásban kitörve egy hamiskás mondas röpöpen el az ajkáról.

Ilyenkor a Madame Sans Gêne-t jutattja eszembe...

A mint ma délután megérkezett, a vasutól egyenesen a Népszínház-hoz hajtatott, ahol próbája volt s a délutáni próba után kerestem fel a Bristol-ban.

Mikor a beszélgetésünk az interview-szerű merdebe tért, mindenekelőtt egy kérdést intéztem hozzá a — multa néve.

— Mindenféle regényes meséket boszólnak még most is arról, hogy miért hagyta el annak idejében a Népszínházat. Jó volna ezt a kérdést egyszer és mindenkorra tisztázni. Nem gondolja?

— De sőt, magam is szeretném, ha a közönség egyszer megtudná, hogy voltaképpen miért léptem én át a német szinpadra. Alig fogja elhinni, ha megmondom... Kétezer forint ruhapénz miatt. Azt mondtam az akkori direktoromnak, Evva Lajosnak, hogy én a hater forint fizetésemből nem győzőm még a drága szinpadit toilletteket is fizetni s arra kértem, hogy adjon nekem kétezer forintot ruhapénz címén és azt nem akarta megadni. Hát elmentem.

— Mondják, hogy ez a vendégzereplése csak előjáték. ...

— Miféle előjáték?

— Annak az előjáték, hogy visszatérjen a Népszínházhoz.

— No azt egész bátran megírhatja, hogy ebből egy betű sem igaz. Az én művészi pályafutásom annyira messze tért attól az utvonaltól, amely visszanyarodhatnék ide, hogy az állandó visszatérésem ki van zárva. Aztán meg nem szabad elfelejtenie, hogy ma férjes asszony vagyok s az uramé a döntő szó a dologban. Az őszön elővök a Népszínház jubilaris előadásaira s egy hosszabb vendégzereplésem is lesz Budapestben a jövő sasonban. Szóval jövk én és pedig szívesen jövk, amikor haza hívnak, mert a szívm ide van növe s ha két ideren nyolcon játszottam is

a külföldön, soha egy pillanatig nem szüntem meg magyar asszonyrak lenni. Magyarul érzek, magyarul gondolkodom és ha idegen nyelven is, de magyarul játszom. Azaz magyar temperamentummal. Nem csinálja ezt utánunk semmiféle idegen nációbeli művésznő. Tökéletesebb lehet nálunk a művészetében, de temperamentumosabb nem.

— Ugy hírlík, hogy vissza is akart vonulni a színpadtól?

— Az uramnak ez a legforróbb óhajtaása s előbb-utóbb engedni is fogok neki. Egy azonban bizonyos, ha visszavonulok, akkor a művészi pályafutásomat csak magyar színpadon fogom befejezni, ahol megkezdtem. Az a vágyam, hogy egy körutat tegyek a magyar vidéki színpadokon s ezek közt első sorban azokon, amelyek, hogy úgy mondjam, egyes lépőfokai voltak az én emelkedésemnek s utóljára legszivesebben a Népszínházban lépnek fel. Ezeket a doszkák szerelmém az utolsó szerepemet eljátszani...

— Ohajtjuk, hogy minél későbbben, — siettem félbeszakítani a divát, akin erőt kezdett venni az érzékenyülés.

De már újra mosolygott s újra olyan volt, mint az „örök tavasz.”

— Azt persze nem is kérde, hogy örül-e a népszínházi fellépéseinek?

— Ne is kérde, — felelte a diva. — Az életem legboldogabb estéi közé fognak ezek a népszínházi esték tartozni, feltéve természetesen, hogy... tet-szeni fogok. Ezen pedig igyekezni fogok!

R. v. W.

Jere vissza, Vince!

(Az Operaház mai előadása.)

Budapest, április 30.

Mottó:

Bárki megy el Operánkól,
Nem búsulunk mi e végett,
Előbb-utóbb visszatér ez;
Kívé a közönséget.

Visszatér még. Mint a lánchíd,
Éppen olyan, mint az élet,
Ne feledd el, Don Larizza!
Don Larizza, isten véled!

(Budapesti Napló, tegnap.)

I. Előszó.

Szerénytelenség, ha az ember magamagát oltálja. De, Isten a tanum, nem a hiu verselő írta oda mottóul azokat a rigmusokat, hanem a büszke próféta, akit az események igazoltak.

Larizza, az Operaház hős tenoristája, tegnap bucsuzott el a Bohémekben a fővárosi közönségtől. A bucsu megható volt és szívélyes, — és imo Larizza huszonnég óra múlva ma este ismét énekelt az Operában.

A prófécia első része tehát bekövetkezett: Larizza visszatért.

De a közönség nem. Csak egy tátoztgk ma este is az üres széksorok. Bekövetkezett a prófécia második része is.

II. Signorini lemondott!

Ma reggel hatkor főragasztották az Operaház plakátait, amelyek hirdették, hogy este A zsidónő kerül színre Eleázár szerepében Signorinival, az Operaház vendégtenoristájával.

Este hat órakor pedig éppen hivatalos helyiségében ült Mészáros Imre, az Operaház igazgatója, amikor a Royal-szálloda egyik groomja egy levelet hozott neki.

— Beteg vagyok, — írja Signorini, legnagyobb sajnálatomra nem énekelhetem ma este Eleázárt. — Mészáros Imre fölkiáltott:

— Hat óra! Eleázárnak már ültözködni kellene, — kéretem Beer titkár urat!

Beer csakhamar megjelent.

— Képzelve csak, Signorini lemondott, — mit csináljunk?

— Keresünk más Eleázárt, — felelt nagyon hidegvérűn az edzett titkár.

— Dehogy! — kiáltott föl Mészáros Imre. — Sürgönyözzön rögtön Hans Richternek tanácsért, hogy mit tegyünk?!

Az aajtón kopogtattak.

III. Alberti Werner.

És belépett Alberti Werner, a hatalmas hangú és kis termetű tenorista, akinek tavaly éppen Eleázár szerepében igen nagy sikere volt.

— Jó estét, Eleázár! — ujjongott föl Mészáros Imre.

— Alberti Werner vagyok — szabadkozott az

énekes — kérek ma estére egy páholyt, szerelmém meghallgatni Eleázárt...

— Ön énekelni fogja! Ezer forintot!... — Az igazgató nem fejezhette be a mondatot, mert Beer félrevonta és sugott valamit a fülébe. Mészáros kiderült arccal int, mire Beer gyorsan távozott.

Foglaljon helyet, Alberti ur, — tessék egy szivar, — maradjon nálam az előadás kezdetéig. Tudniillik azt akartam mondani, hogy maga még énekelni fogja Eleázárt, és...

IV. Jere vissza, Vince!

Beer a következőket sugta Mészáros fülébe:

— Kár a pénzért, várjunk még! Tartóztassa itt minden eshetőségre Alberti, én Larizzához kosizom. Ma harmadika van, tehát még tagja az intézetnek, — köteles most otthon az igazgatóság rendelkezésére állni.

— Hatha elutazott?

— Dehogy, hiszen csak holnap kapja az áprilisi gázsit!

És Larizza, az a derék, köteleességtudó tenorista csakugyan otthon volt, amit a színház szabályai előírják, — noha már tegnap bucsuzott.

Öt perc múlva már az ültözőben volt és amikor aztán a közönség elé lépett, olyan éljenzésben és tapsviharban velt része, mint még sohasem.

Vince visszajött.

V. Kenedich.

Háromnegyed hét után lelkendezve érkezett az Operaház hátsó kapuja elé — Kenedich Kálmán, a Népszínház derék tenoristája.

— Hol az igazgató? — kérdezte halálos igazlommal Szloviesektől a hátsó kapu kövér portásától.

— Itt egy szabadjegy, — adok én is! — válaszolt ez. Kenedich tovább rohant és mindenkitől, akit utközben az igazgató hollétét kérdezte, egy-egy szabadjegyet kapott.

Végre lelkendezve, nagyokat fujva Mészáros Imre elé jutott, aki most már teljes nyugalommal bucsuzott el éppen Alberti Wernertől.

— Igazgató ur... — fuldokolta Kenedich, — kérem, én...

Mészáros Imre szó nélkül egy szabadjegyet nyomott a markába.

— De kérem, — szabadkozott Kenedich, — halom, hogy nincs Eleázárjuk, énekelem.

— Larizza éneklil! — válaszolt fagyosan a direktor. Kenedich pedig sápadtan meredt maga elé, mintha elhalt tenoristák visszatérő lelkét látná maga előtt hosszú sorban elvonulni...

VI. Epilog.

Lapunk zártakor arról értesülünk, hogy Larizza cigány mellett a pillanatban a következő nótát tanulja:

Megérem még azt az időt

Sirva jársz a kapum előtt, stb.

Nem merek jósolni, mert még bekövetkezik.

(G—ly.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Tudományos Akadémia ma délután 5 órakor látogatott összes ülést tartott báró Eötvös Loránd elnökelete alatt. Elnök előadta, hogy Angliában élő hazánkia, Duka Tivadar orvos, alapítványt tett a Magyar Tudományos Akadémiának, hogy az minden harmadik esztendőben, Körösi Csoma Sándor születésének és elhalálozásának hónapjában: áprilisban emlékezzék meg a kiváló keleti kutató és nyelvészről, akár az I. osztály ülésén, akár összes ülésén. Ma telt el az első három év és ma ünnepelte az Akadémia Körösi Csoma emlékét. Ebből az alkalomból Szily Kálmán főtitkár felolvasta Duka Tivadar levelet, amelyben ez a Körösi Csoma legutolsó arcképet ajánlja fel az Akadémiának. Gróf Kun Géza olvasta fel ezután Körösi Csoma Sándorról írt tanulmányát, majd Isereteink Tivadról című nagyérdéki értekezését.

EGYESÜLETEK.

(A Dunántúli közművelődési egyesület) igazgató választmánya ma délután a kerepesi-úti 43. szám alatt levő helyiségében Pallavicini Ede örgróf elnökelete alatt ülést tartott. Porzolt Kálmán főtitkár jelentést tett az egyesület adminisztrációjáról, bemutatta az egyesület évkönyvét és a magyar fürdők idegenforgalmának emelőse érdekében több ezer példányban ingyen szétosztott Fürdők és nyaralóhelyek című füzetet, melyet a választmány megbízásából dr. Fodor Oszkár szerkesztett. Jelentéi továbbá, hogy újabban a dunántúli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatala az egyesület alapító tagjai sorába lépett. Végül megállapították, hogy az ez évi közgyűlés május 6-án vasárnap délelőtt 11 órakor lesz

a váci-utcai új városnéző tanácstermében, Erre az egyesület megalapítóját és diszelnökét Széll Kálmán miniszterelnököt küldöttség útján hívják meg.

(Kösgyűlés.) A Magyar Vasúvek és Gépgyárak Országos Egyesülete 29-ikén tartotta rendes évi közgyűlést Mechwart András és Förster Nándor miniszteri tanácsos elnökelete alatt. Az egyesület évi jelentése szerint a hazai vas- és gépipar a lefolyt esztendőben a kereskedelmi kormányzat részéről oly hathatós támogatásban részesült, hogy az egyesület ezért Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Szintuzy Sztéryny József miniszteri tanácsosnak, ki a magyar gyárak érdekében mindig a legbuzgóbb tevékenységet fejtette ki. Megszavazták három stipendiumot, kettőt a József-műegyetem s egyet a selmecbányai akadémia egy-egy szegényorszo hallgatója részére; továbbá 200 forint adományt a magyar hírlapírók nyugdíjintézetének. Elnökké választották egyhangulag: Förster Nándort, alelnökké Röck István gépgyáros, igazgató Strasser Gyula igazgatót, gazdává Fényi Bela igazgatót.

(A Matematikai és Fizikai Társulat) ma este 5 órakor tartotta az évi közgyűlést, amelyen a távollévő Eötvös Loránd báró elnök helyett Schmidt Gusztáv alelnök elnököt. Schmidt elnöki megnyitói beszédében rámutatott arra a szép eredményre, amelyet a társulat a lefolyt 7 év alatt ért el. A titkári jelentést Kövesligethy Radó terjesztette elő. E szerint a társulatnak jelenleg 407 tagja van, közte 6 nő, vagyona 12.470 korona. Végül a választásokat ejtették meg s a tisztikart, valamint a választmányt újból megválasztották. A közgyűlés után Wittmann Ferenc és Kürschar József műegyetemi tanárok tartottak előadást.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A soroksári gyilkossághoz. A fővárosi közéletben levő Soroksáron a minap Pilmayer Gábor bentes és korcsmáros megölte a feleségét, akivel már régóta rossz viszonyban élt. Pénteken reggel valamin ismét összeszóalkoztak a házastársak és a veszekedés annyira elmergesedett köztük, hogy a férfi kilökte feleségét az udvarra. Az asszony erre lapáttal támadt a férjére és fejbeütötte. Pilmayer erre egy késsel úgy oldalba szúrta a feleségét, hogy az asszony rögtön meghalt. A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája: dr. Bucz Lajos azonnal megjelölt a helyszínén s a gyilkost azonnal a pestvidéki törvényszékhez szállíttatta be. Pilmayer teljes beismerésben van s így a vizsgálatot nemsokára befejezik.

§§ A rendőr ur szolgálatban. Néhány napja mindössze, hogy a büntetőtörvényszék Kádár Péter detektív ura megbüntette azért, mert generálisnak gondolta magát. Ma megint olyan rendőr ur állott a törvényszék előtt, aki szörnyű hatalmát érezte a nyomorult emberiséggel. Ezek a sűrű túltengései a rendőri önzértnék éppenséggel sem vezetnek arra, hogy a közönség szimpátiát érezzen a rendőrség iránt, ami pedig nagy hiba, mert a közönség már régóta a legjobb segítő társa a rendőrségnek ott, ahol erre a rendőrség rászolgál.

Ezzel Hartung Péter rendőrellenőrrel van szó, aki valamelyik korcsmárhelyiségben avval tüntette ki magát, hogy egy csendesen mulató embert minden ok nélkül megtámadott s az irónyával vergette meg a szegény ember orrát. Mikor ezért az utalatos viselkedésért a korcsmáros rendre utasította, neki ment a korcsmárosnak is s azt is agyába-löbe verte. Lippey Károly vendéglős hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentette Hartungot, akit a törvényszék ma, Oláh András bíró elnökelete alatt, tizenhárom napra jogháza, husz korona pénzbüntetésre és hivatalvesztésre ítél.

§§ Ügyetlen tolvajok. A budapesti büntetőtörvényszéknek ma hat tolvajjal volt dolga egyszerre. Soha világ ilyen tolvajokat még nem látott, folyton loptak s folyton rajtavesztettek. Egyetlen egyszer sem tudták komolyan és tisztességesen lopni. Pretzner, az egyik vádlott még egy vaskarikát sem tudott becsületesen ellopni, a többi még ennél is ügyetlenebb volt. Egy érdeme azonban mégis van a nevezetes bandának. Az, hogy sűrűn loptak. Sűrűn, de kevés haszonnal. A védők dr. Kovács Jenő, dr. Arkay Kálmán, dr. Babes Titusz és dr. Mózes László védelme után a törvényszék enyhe büntetést mért a peches kis bandára, de azok nagy haragosan ilyenképpen fejezték ki elégedetlenségüket:

— Minket semmiért is megbüntetnek. A gyilkosokat meg be sem csukják. Felebbezünk!

§§ A Panslolenon felfedezője. A Panslolenon nagyon nevezetes találmány s arra való, hogy a beteg, akit ezzel a gyógyszerrel megkernek, menten még rosszabbul lesz s kinjában minden pénzt odaadja a doktornak. A nevezetes találmány különben Tóth Ödön specialista tulajdonja s igen jó szolgálatokat tett a doktor urnak mindaddig, amíg a rendőrség ki nem derítette róla, hogy nem is doktor, hanem közönséges kuruzsló. A bíróság elé állították s pár napi fogságra ítélték. A leleplezésben igen nagy része van a beregszászi aispánnak, akit Tóth Ödön beszűből többször megragalmazott. Ebből aztán újabb pör támadt. A beregszászi törvényszék az aispán panaszára nyilvános rágalmazásért vád alá helyezte

Tóth Ödönt s kitézte a végtárgyalást. A vádlott azonban nem ment el a végtárgyalásra s avval menette ki magát, hogy szivbaja van. A beregszászi törvényszék nem hitt a vádlottnak s megkérte a budapesti orvosszakértőt, hogy vizsgálják meg. Ezek azt jelentették a törvényszéknek, hogy Tóth Ödönnek semmi baja sincs. Közben kiderült az is, hogy a bizonyítvány, melyet a betegségéről küldött, szintén hamis. Tóth Ödön érezte, hogy veszedelem fenyegeti s elbujdosott. A beregszászi törvényszék köröztette a specialitást, akit tegnap végre Budapesten letartóztattak. Most az alkotmány-utcai fogházban ül, honnan legközelebb Beregszászra kísérik.

SPORT.

••. **Bécsi löversenyek.** A holnapi versenynap a kétévésé, mivelhogy itt van a május elseje és végre szabad már a „fiataloknak“ is nyilvánosan versenyezni. Ezeket a nyilvános versenyeket odahaza trialek előzik meg, s amelyek csikó a legjobban viseli magát a kipróbálásnál, azt nevezik a Micsoda-versenyre és a Lipót-díjra, az esztendő első kétévés versenyére. A tipelés szempontjából bajos hozzászólni az ilyen első kísérlethez, mert ha még tudja is az ember, hogy egyik-másik ló szintén jó a saját istállójában, melyik idősebb lóval állott ki esetleg sikerrel egy trial, még akkor is a leghomályosabb dolog az, hogy vajjon hogyan aránylik egy másik istálló reményteljes crackjéhez, amelyvel való összehasonlításra a világon semmiféle mérték nincs. De mert valaminek kell lenni, ami ilyenkor a sportsmannt irányítsa, van két támpont, amire a fogadók május elsején támaszkodnak: az egyik a pedigre, a másik az, hogy melyik kétévésnek az istállója van pillanatnyilag a legjobb formában. Pedigré szempontjából jónak látszik *Sebes*, lovag Lederer Sándor kétévése, mely Bálvány csikó lévén, kétségtelen, hogy nemcsak speeddel rendelkezik, hanem még kora tavasszal könnyen is preparálható. Az istálló-forma és a jó hírek a Metcalf és Reeves-istállót tipelik. Metcalf istállójában különösen Cleot tartják elsőrangú kétévésnek, amely előreláthatólag a Lipót-díjban fog indulni. A Reeves-istállóból a Micsoda-versenyben *Sporting Lady*, a Lipót-díjban *Don Diego* fog indulni, mind a kettő alkalmasint a legjobb kondícióban áll a starthoz. Jókat lehet még hallani *Sonateról*, *Róza Liliről* és *Akárhogyról*. Holnap még csak a Fenék-verseny az érdekesebb szám, mely valószínűleg *Semper idem* győzelmével fog végződni. A tipék egyébként ezek:

- I. *Felemás*—*Imorham*.
- II. *Fillette*—*Artalan II*.
- III. *Semper idem*—*Catcher*.
- IV. *Sporting Lady*—*Sebes*—*Akárhogy*.
- V. *Cleo*—*Don Diego*—*Henckel-istálló*.
- VI. *Algier*—*Pattogó*.
- VII. *p. p. c.*—*Burgis*.

••. **Nagybeteg sportsmann.** Gróf Sztáray János, a híres sportsman, akinek egykor a legnagyobb versenyistállója volt Magyarországon, most pedig az Andrássy grófokkal tart igen népszerű versenystállót, súlyos betegnek fekszik. A minap, amikor Abbáziából haza jött, állapota még kielégítő volt, tegnap azonban olyan rosszra fordult betegsége, hogy az orvosok a legrosszabbtól tartanak.

••. **A bécsi löversenyek eredményéről** leggyorsabban a *Telefon Hirmondó* utján értesülhetnek mindazok, akik a versenyek eredményéről már a kora délutáni órákban részletes tudósítást óhajtanak szereznii. Mert a *Telefon Hirmondó* kiküldött tudósítójának telefonjelentésai alapján minden verseny után felolvassa az eredményt, kezdve 4 órától fél 7 óráig, mikor is az összeredményt megismétli.

Legujabb.

Ujabb szerencsétlenség Párisban.

Páris, április 30.

A tegnapi szerencsétlenség, sajnos nem maradt egyedül. Ma délután a gépesarnokban összedült egy állvány, melyen négy munkás díszleti munkákkal volt elfoglalva. Mind a négy ember *lezuhan* a mélyébe és szörnyen halt. Egy ötödik munkás koponyatörést szenvedett és haldokolva szállították a kórházba. *Picard* kiállítási igazgató azonnal megjelent a szerencsétlenség helyén. Alkalmasint az állvány hiányos szerkezete okozta a szerencsétlenséget.

Mintha a tényleg megtörtént szerencsétlenségekből nem lett volna elég, ma délután egész Párisban elterjedt az a hír, hogy a *svájci falu* egy. A hír oly pozitív alakban lépett fel, hogy a rendőrségi prefektus azonnal a helyszínére sietett, ahol akkor már két gőzfecskendő volt. De tűznek a legkisebb nyoma se mutatkozott.

A tegnapi katasztrófáról nem lehet sok újat jelenteni. Ma délig hét halottat agnoszkáltak, a két hátralévő halott személyazonosságát pedig délután állapították meg. Ez a két halott egy

Dawardné nevű asszony és leánya. A délelőtt agnoszkáltak közt szintén volt egy *Daward* nevű ember és így az egész család odaveszett.

A hid beomlásának okát még mindig nem állapították meg teljes bizonyossággal. Egyik nézet szerint a beomlás oka az volt, hogy a hidat tartó állványokat előbb távolították el, mintsem a cement, melyből a hid konstruálva van, kellően megszáradt. *Gallosore* építész azonban, ki a hidat építette, ezt a felfévést kizártnak tartja.

Gallerone a Temps munkatársa előtt így nyilatkozott:

—Éppen a Globe céleste pavillonjában voltam, mikor a katasztrófa történt és így a borzasztó jelenet saját szememmel kellett végig nézmem. A katasztrófa okát nem tudom magamnak megmagyarázni. Én a cementet egy *Mátray* nevű magyar ember rendszere szerint készítettem. Ez a cement eddig kitűnőnek bizonyult. A moulinai pályaház tejeje is ebből való. A hid építésénél *Mátray* mérnökei segédkeztek. Ezek adták a parancsot az állványok eltávolítására, minthogy a cement már elérte volt a kö keménységét.

Ugyanaz a hírlapíró *Mátray* vállalatához is fordult felvilágosításért. *Mátray* azt mondta, hogy ő csak a hidépítésre vonatkozó számításokat csinálta és hogy az állványok eltávolítása sem az ő parancsára történt. Az se lehetetlen különben hogy a katasztrófát bűnös kéz okozta.

TÁVIRATOK.

Bécs, április 30. *Ferdinánd* bolgár fejedelem Boris és Cyril hercegekkel és *Endoxia* hercegnővel ideérkezett. A pályaudvaron a bolgár ügyvivőség és a bolgár kolónia tagjai lelkesen üdvözölték a fejedelmet, aki csakhamar tovább utazott Szófiába.

A müncheni fejedelmi nász.

München, április 30. *Matild* bajor hercegnőnek és *Lajos* szász-közbürg-góthai hercegnek holnap Münchenben tartandó esküvőjére ma odaérkezett *Alfréd* szász-közbürg-góthai herceg, akit a pályaudvaron *Luitpold* régens-herceg fogadott. Ugyanakkor érkezett meg *Eu* grófia is, akit *Alfonz* herceg fogadott. Tegnap este a müncheni dalosegyesületek szerenádót adtak a hercegnek. Ma délután a rezidenciában disztribúció, este pedig az udvari színházban ünnepség volt.

Berlin—Budapest—Konstantinápoly.

Szófia, április 30. A berlin-konstantinápolyi express-összekötés első vonata ma ideérkezett. A vonaton levő előkelőségek tisztelőre 60 terítéki banket lesz, melyen *Tonosev* közgazdasági miniszter is jelen lesz. A vonat ma este megy tovább Konstantinápolyba.

Közgazdasági táviratok.

New York, április 30. *(Terményárak.)* *(Zárlat)* *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.12¹/₂ (9.12¹/₂). Májusra 9.58. (9.48). júliusra 9.52. (9.50). New-Orleansban helyben 9.7¹/₂. (9.7¹/₂). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.05. (9.05). Stand white Philadelphianban 9.—. (9.—). Refined in Cases 10.25. (10.25). Credit Balances at Oil City 157. (157). — *Zsír:* Western steam 7.50. (7.70). Rohe és Brothers 7.50. (7.95). — *Tengeri* irányzata szállár. Áprilisra —.—. (—.—). Májusra 45.7¹/₂. (45.7¹/₂). Júliusra 46.3¹/₂. (46.7¹/₄). — *Buza* irányzata tartott. Piros ősi helyben 78.7¹/₂. (78.7¹/₂). Szeptemberre 74.7¹/₄. (74.7¹/₄). Áprilisra —.—. (—.—). Májusra 72.7¹/₂. (73.7¹/₂). Júliusra 73.7¹/₄. (73.7¹/₄). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 4.—. (3.7¹/₂). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 7.7¹/₂. (7.7¹/₂). Májusra 6.65. (6.55). Júliusra 6.80. (6.75). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — *Cukor:* 3.12¹/₂. (3.12¹/₂). — *Ón:* 29.50. (29.25). — *Téz:* 17.25. (17.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, április 30. *(Terményárak.)* *(Zárlat)* *Buza* irányzata tartott. Áprilisra 65.7¹/₄. (65.7¹/₄). Májusra 65.7¹/₄. (65.7¹/₄). — *Tengeri* irányzata szállár. — Májusra 40.—. (39.7¹/₂). — *Zsír:* Áprilisra 7.07. (7.20). Májusra 7.07. (7.20). — *Szalonna* short clear 7.45. (7.50). — *Sertésus:* Februárra —.—. (—.—). Áprilisra 12.42. (12.57). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Nagyvárad, április 30. *Lux* és *Lövi* nagyvárad fakeskedő cég ellen hiteltelőségi kérelmére a törvényszék a csődöt elrendelte. A tőmegmondnok *Szokoló* Tamás. A céget a bécsi ládagyárnak a bukása sodorta válságba. Az aktiva 35—40.000 forint, passziva 100.000 forint. Többnyire vidéki fakeskedő társaságok vannak érdekelve.

London, április 30. *(Gabonapiac.)* Az irányzat általában állandó, árak változatlanok. Városi liszt 23—28 sh., repceolaj 28 sh. eladók. Tengeri —.—. Behozatal: buza 70.000, árpa 107.000, zab 194.000 q. Az idő: könnyű eső.

Nyíltér.

Védjegy

Vese, húgyhólyag, húgydara és kősvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatása!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkiosztókban és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Budapestben, főraktár Édeskuty L. urnál.

Az impregnált répamag 5-6 nap alatt kikel.

Természetes PARÁDI ARSEN és vastartalmu könnyen emészthető GYÓGYFORRÁS SPECIFICUM.

Legelőkelőbb orvosi szakteintéyek által rendelve: sápkór, vesztégység ellen, női betegségeknek, ideg- és hörbajoknak, valamint görvvelykóros esetekben.

Gróf Károlyi Mihály, uradalmi felügyelője Parád.

Egy postaléda 7 palack parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postállomásaira 5 korona 80 fillérért bérmentesen szállít a

Főraktár: **Édeskuty L.** Budapest

cs. és kir. udvari szállító

V. ker., Erzsébet-tér 8. szám.

Kapható minden gyógyszerárban s megbízható fűszerkereskedésben.

Testgyógyászati műintézet.

Tám- és jórögepek, Messing-rendszerű műmellfűzők, műkezek-műlábak stb. haskötők elbizás és vándorvесе ellen, göröserharisnyák, kezesség mellett készítették **KELETI J.** orvos, sebészi műszerek gyárában, Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Állandó nagy raktár irrigátorokban és bidekben. Képes árjegyzék ingyen.

Orvosi állásokra mindenkor legelső pályázatot kérelmezni a Kőzegészségügyi Katalógus. XXII. évf. Előfiz. egész évre 12 korona. Mutatványszám ingyen. Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Május elsején.

Te álmod napja, rózsatermő
Májusnak első napja te,
Hímes sugárit hinti széjjel
Érkezésed költészet.
Mind ami szóp, tebenned látja
A költő és boltolegény
És minden ember hőszerelemes
Pompázó május elsején.

Azaz mégsem, a szegény ember
Érzi, hogy itt az évszázad
És futnia kell a világra,
Ha hajlékáért nem fizet.
A háziur-szív egy mindenha,
Még e napon is kőkemény
És oly jól ért a kidobáshoz
Gyönyörű május elsején.

És május elsejét aggódva
Köszönti még a férfi nép,
Mert életbe e drága napon
A nyárszaki menetre lép.
S a nyáron miként vágjon erőt
A férje türelmes zseben,
Az asszony bölcsen tűzi-fűzi
Szépséges május elsején.

S a rend embere félve nézi,
Miként gyúl hajnalba korán
A proletár és vonul végig
A zajongó utca során;
A várost, erdőt felriasztja
Az ismert, tízes költemény,
S egy szebb jövőről beszél nekünk
Sajtelmes május elsején.

Bármit jelents, május elseje,
Be jó, hogy itt vagy most megint,
Nekem te szebb vagy, nekem te jobb vagy,
Mint az év többi napja mind;
S mikor mint kis fiú kerestem
Orgonát az erdő ölen;
E boldog idő jut eszembe
Édesbús május elsején.

Fabula János.

+ Nő a párisi újságíró-kör választmányában.
Páris irodalmi köreiből most élénk érdeklődéssel foglalkoznak az ottani írók és újságírók körével, a Société des Gens de Lettres-rel. Ebben a körben eddig minden csendes volt, békeség és előkelőség honolt falai között. Egy idő óta azonban alaposan kavarogtak és forrong a klub. A női tagok panaszoknál kezdtek, amiért ki vannak zárva a bizottságból és energikusan követelik, hogy legalább egy tag képviselője nemüket a tanácskozásokban. Nem maradt más hátra, ezt a kívánságot teljesíteni kellett. Csak-

hogyan most meg a hölgyek nem tudnak egyezményre jutni arra nézve, hogy kit küldjenek be a választmányba. Már egy csomó ülést tartottak ebben az ügyben. Először egy igénytelen öreg governantheoz választották, akiről meg voltak győződve, hogy soha kellemetlenné nem fog válni. Hanem ez ellen az ur-hölgy ellen csakhamar intrikálni kezdtek, s egy rendkívüli ülést tartottak, amelyre Paul Bourget-t és Armand Sylvestre-t is meghívták. Bourget beszélt egyet-mást az ülésről egyik barátjának. Viharos jelenetek lehettek azon az ülésen.

— A nemem — mondta Bourget — ezt mutatta nekem, hogy bájos asszonyok között vagyok, a fülem pedig azt akarta elhíttetni velem, hogy valami halpiacon vagyok.

A vihar olyan erős volt, hogy már immár telt-legességre került a sor. A gouvernante helyett Sévérine asszonyt jelölték, a nagy újságíró azonban kérve-kérte kollegáit, hogy csak hagyják őt meg az ő pierrefondi erdei ben kedvenc állatai között békeségben. Javasolták azután Gypet (Martel grófnőt), de amikor a grófnő meghallotta általánosan ismert álnevét, felpattant a helyéről és ezt káltotta:

— Istenért, ne tegyétek ezt velem! Ez elom-pitaná az eszemet!

Végül Mme Daniel Lesueur-re, a jeles novella-íróra esett a választás. Az végre engedett a bizalomnak és egy nappal a szavazás előtt elfogadta a jelöltséget. A Restaurant Margueryben jöttek megint össze a napokban újra a hölgyek, mindenki „nagy” toalettnben, csak Mme Lesueur teljes egyszerűséggel. Ez az utolsó összejövetel is csatlakozott élelenség dolgában az előbbiekhöz. Armand Sylvestre szellemes beszédet mondott, amelynek végén megemlítette a „szivar-kérdést” is.

— Reménytelen — így szólt — hogy bizottsá-gunk női tagja a legmagyobb szeretetreméltósággal fogja megengedni nekünk a dohányszást.

Alig fejezte be azonban Armand Sylvestre a beszédét, mikor Mme Lesueur elővette cigarettadobozát, rágyújtott egy cigarettára és három hatalmas füstkarikát fújt a levegőbe.

— Ez válaszom! — mondta nevetve.

+ **Lingvo Internacia.** Szegzárd ezentul nem-csak a boráról lesz híres. Szegzárdon jelenik meg a legújabb világnyelv (esperanto) egyetlen lapja és pedig Lengyel Pál Hugó szegzárdi lakos kiadásában és saját nyomtatásában. A lap címe *Lingvo Internacia*. Eddig Svédországban szerkesztette egy ottani egyetem tanár, az esperanto-nyelv egyik lelkes apostola, s már ötödik évfolyamát járja. Hogy nagyobb elterjedést nyerjen, a svéd tudós buzdítására most Lengyel Pál adja ki itt Szegzárdon az érdekes szépirodalmi tartalmu újságot. A lap havonként egyszer, tizenhat oldalnyi terjedelemmel jelenik meg s előfizetési ára

öt frank hetvenöt centime, vagyis magyar pénzben öt korona ötven fillér. Ugy a *Lingvo Internacia*nak, mint a Franciaországban megjelenő *L'Espérantiste* című lapnak az egész világ minden országában vannak előfizetői.

+ **Újabb adatok a tigris természetrajzához.**
Egy angol folyóirat néhány igen érdekes tapasztalást közöl az indiai vadászleletből. A cikk írója, mint régi kipróbált vadász, egy falu környékén különböző helyeken esáletke gyanánt eleven juhokat, kecskéket vagy borjakat kötött ki. A tigris az ilyen szerencsésen állatokat meg szokta ölni és belőlük annyit fal föl, amennyit csak bír. Másnap éjjel pedig ismét visszatér és megeszi a maradókat. Ekkor a legsikeresebben lehet elfogni. Az említett indiai vadász tehát ezt a fortélyt használva föl, lehelyelt választott magának. Alig várakozott félórát, amikor egy csapat vad kutya ügetett elő a hullaszagra. A vadász köveket dobott rájuk, mire a kutya visszahúzódtak, de nem távoztak el egészen. Nemsokára büszke lépésben egy hatalmas tigris közeledett, nyomában a nősténnyel. Egyenesen a hulla felé tartottak, amelyből előző éjjel alaposan lakmározottak. Egyszerre hirtelen le-buzódtak, mire a kutya észrevették őket és vonítani kezdtek. A két tigris morogva visszavonult és utjában sok majmot ijesztett fel, amelyek siketítő sikongásban türek ki. A tigris-vadászatot a tapasztalt vadászok különben se tartják oly veszélyesnek, mint általában hiszik, mert a tigris csak akkor támadja meg a vadászt, ha már semerre so menekülhet. De hogy még egy csapat kutyától is megijed, újabb és lealzó adat a tigris természetrajzához. Egy másik adat az, hogy a tigrisnek, egyéb erényeik között, a kannibalizmus is el van terjedve. Egy vadászat alkalmával egy fiatal tigrist sebeztek meg. Miután az idő már estefelé járt, üldözését másnapra halasztották. Másnap meg is találták a tigrist, de az egyik felét már felfalta valami állat, amely, mint a hulla körül mutatkozó nyomok világosan elárulták, csakis tigris lehetett. A vadászok a kannibál állatot, amely saját fajtájából csillapította étvágyát, hatalmukba akarták keríteni és keresésére indultak, de nem találták. Amidőn ismét visszatértek a tigris hullához, nagy esodálkozásukra már csak a fejét és végtagjait találták. Mint a friss nyomok mutatták, a kannibál tigris időközben ismét jóllakott a hullából. Most lesbe álltak a vadászok és éjjel szorongósán leterítették az ismételt visszatért tigrist. Gyomrában megtalálták a fiatal tigris maradványait.

+ **Öreg fák.** A paduai botanikus kert 1545-ben alapították és azóta a fak fenntartására nagy gondot fordítanak. Így érthető, hogy a paduai kertben ritkaság számba menő fák találhatók. Van például háromszáznyven éves Vitex agnus castus, háromszáz-

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

(73)

Gregersen dühösen rázta a fejét s Milde felé fordult:

— Nem, lehetetlen alak! — mondta. Aztán ivott, újra Koldevinnel beszélt s így szólt:

— Édes istenkém, hát nem éri fel maga észszel, hogy ezek a nézetek, ezek az autodidakta nézetek egyszerűen nevetségesek? Maga azt hiszi, hogy csupa újságot mond, pedig mi már régóta tudjuk mindezt, tudjuk és kacagnak rajta... Én! En nem beszéllek többé magával!

Gregersen dühösen felugrott.

— Te fizetsz? — mondta Mildenek.

— Igen, de ne siess.

— Jó, de először is fel kell mennem a szerkesztésbe, másodsor meg elég volt ebből... Harmadsor pedig, negyedsor és mindig torkig vagyok. Adieu!

Ingatag lépésekkel ment Gregersen a kijárat felé. A szerkesztésbe.

Hat óra volt. A három ur, aki még mindig rendületlenül ült az asztalnál, egy darabig egy szót sem szólt. Koldevin a gombjait tapogatta, mintha be akarta volna gombolni a kabátját s menni akart volna, de mert nem találta meg a gombjait, kinézett az ablakon, hogy senki észre ne vegye zavarát. Aztán így szólt:

— Igen, késő lesz...

— Talán csak maga is el akar menni? — szakította félbe az ügyvéd. — Pineér, sőt!... Nem, meg kell értenünk egymást. Azok, akik mégfosztanak bennünket költőinktől, azok nem

jól cselekszik, mert a költők tesznek bennünket azzá, amik vagyunk.

Milde most ugyanezt mondta, hogy a költők ismertetik meg az országot a külfölddel, hogy nagyon helyes hasonlat az is, amely a tűz-oszlopról szól. A költők világítanak, ők a mi büszkeségünk. Milde megmagyarázta azt is, hogy mit ért eszkimó-költészet alatt. Különbön pedig ő nem fanatikus ember, s meghallgatja az ellenkező véleményeket.

— Nem volna jó, ha csak a költők tennék bennünket azzá, amik vagyunk — vetette közbe Koldevin. Ime a mi költőink járnak kelnek a világon, elárasztják a mi kis városunkat, a járda nem elég széles, annyian vannak. En a magam részéről csak örülök, hogy olyan sok helyre van szükségük. Az emberek megfordulnak, s így szólnak:

— Nini! Mennyi hely kell ezeknek!

En azt hiszem, hogy tudom, hogy kitaláltam ennek a költő szaporaságnak az igazi okát s azt hiszem, hogy azért van ilyen sok ebből a fajtából, mert az utóbbi időben nagyon elégedettek vagyunk, s nagyon kevéssel is beérjük. Sajnos, nagyon kevéssel. En figyelemmel kísértem az újságokat, s tisztán áll előttem, hogy ez az oka a dolognak. Eszkimó-költészet? Nem, nem kérem, ez nagyon durva kifejezés, nem így értem. De fel kell tűnnie mindenkinek, hogy a leggyengébb dolgokat is milyen nagy diadalordítással fogadják költőink. Itt van Paulsberg és Irgens és Öjen, ők nem mondják — csak felteszem, hogy így mondanak:

— A világ ilyen, a világ olyan. A létnek nemesek ezer, de százezer oldala van és az én szívemben sötét és mély moesarak vannak, amelyeket még magam sem néztem meg. Tennünk kell valamit, hogy megint kinyissuk az emberek szemét a nap látására, hogy megint dicsérik az Istent, hogy az ifjak ne csak élvezzék a szerelmet, hanem pirulva örvendezzenek miatta.

Nem, erről ők nem beszélnek.

Az emberrel nem bajlódunk, az egyházak-

ról és a jelzőalkölesőnőkről énekelnek, egyiptomi homokról és beolvasztott koronákról verselnek, nem, a mi költőink nagyon ritkán szólnak a szívhöz. Hiányzik az impulzus és a látókörük. Ok maguk azonban nem érik ezt a hiányt s nem akad senki, aki felvilágosítaná őket. Mindig úgy beszélnek, mintha valami új kulturhatalmat avatnának fel, szerénykedő önmegelégedésük pat-boszás lesz, öszeráncolják a homlokukat és olyan fájdalmas, olyan szent örület ül ki az arcukra, mintha keresztény vért szimatolnának. Tisztelet ezeknek az embereknek, ők a mi költőink! Az újságok hűségeen portálják őket, megteszik látnokoknak, böleseknek, gondolkodóknak, nap-nap mellett ugyanazt a dicséretet zengik róluk s bizonyára megköveznék azt az istentelen, aki a kellő értékére akarván redukálni ezeket a dicséretet. Utóljára aztán elvész minden szemérem-érzet, nem marad belőle semmi s az írók sem maradnak olvasásra érdemes betűsek, hanem olyan hatalmas egriéniségek kerekítenek ki belőlük, a melyek belemarkolnak a kor szellemi életébe, s mély gondolatok tömkelegébe sodorják egész Európát. Csoda-e hát, ha azt a tant terjesztik egymás közt is, hogy az emberek elismerését jogosan be kell hajtani? Hisz ők nagy gondolkodók, miért ne járnának világtörténeti ábrázattal ennek a kis országnak az után? Csendes, nagyon csendes éjszakákon aztán, önmaguk felett kacagnak, s nem lehetetlen, hogy a tükör elé állva, tetőtől talpig végignézzék magukon és kacagnak. A régi rómaiaknál is voltak bizonyos emberek, akiket auguroknak neveztek.

Ezek pedig mélyen gondolkodó, böles férfiak valának, s a madarak röptét tanulmányozták s abból jósláltak. Két augur azonban sohasem találkozott az után a nélkül, hogy ne mosolygott volna a másikon...

— Az ügyvéd ellenkezett:
— Maga nem ismeri eléggé a költőinket, Koldevin.

(Folytatása kövözik.)

üzeműt éves Chamaerops humilis és kétszázhusz éves Platanus orientalis. Látható több fapeldány, melyek összei a mai ritkább és ismeretlenebb fák. Aránylag fiatal száma megy a száznyervehetlen éves Ginkgo biloba, amely kétségkívül a legöregebb példány Európában.

† Egy milliárd utas. Az 1843-ik esztendőben Angolországban mindössze kétezer mérföldnyi vasúti hálózata volt, amely husz millió utast szállított évenként. Ma a vasutak hálózata huszonkétezer mérföldet tesz s ezen a hálózaton egy milliárd utas jár évenként. Egyik éjjeltől a másikig Angolországban tizenötözer vonat szaladgál és egyetlen egy napon másfél millió forint folyik be a vasutak pénztárába utasok és egy millió nyolcszáz ezer forint a podgyászok után. A teherforgalom naponként háromszázhatvan ezer forintot jövedelmez.

N a p i r e n d.

Naptár. Kedd, május 1. — Római katolikus: Fülöp és Jak. — Protestáns: Fülöp és Jak. — Görög-orosz: (ápr. 18.) János szer. — Zsidó: Ipar 2. — A nap két 4 óra 28 percek. — Nyugszik 6 óra 34 percek. — A hold két reggel 5 óra 51 percek. — Nyugszik este 9 óra 44 percek.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az országos szinész-egyesület közgyűlése a szinészház dísztermében délelőtt 10 órakor.

A tudományos akadémia nagygyűléseinek első napja: osztályülések délután 5 órakor.

Frankl Leó szülőháza emléktáblájának leleplezése Ó-Budán a Lajos-utóban.

Nemzeti múzeum: Régiségtára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Tavaszi tárlat a városligeti Múcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától esti 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Az iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-11 óráig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-5 óráig.

Közlekedési múzeum zárva. Országos képtár zárva. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva d. e. 9-1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10-12 óráig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszló-utca) nyitva délelőtt 10-1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8 óráig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Naptár. Szerda május 2. — Római katolikus: Atanáz p. — Protestáns: Atanáz. — Görög-orosz: (április 19.) Pafnuce — Zsidó: Ipar 3. — A nap két 4 óra 26 percek. — Nyugszik este 6 óra 26 percek. — A hold két reggel 6 óra 46 percek. — Nyugszik este 10 óra 38 percek. A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. A székesfehérvári közgyűlése délután 4 órakor az újváros-háza dísztermében.

A Tudományos Akadémia nagygyűlése délután 5 órakor. Az országos szinész-egyesület közgyűlése (második nap) a szinészház dísztermében délelőtt 10 órakor.

Nemzeti múzeum: Képtára és néprajzi osztály (Osillag-utca 15. sz.) nyitva d. e. 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 korona belépődíj mellett.

Tavaszi tárlat a városligeti Múcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépő díj 1 korona.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10-12 óráig és este fél 7-1 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum, Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-1 óráig délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatár és kereskedelmertörténeti gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás (melyben az élelvezettség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiállítások központi élelvezettségére (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Múlató. Nagyzemző-utca. Ma egész új szenzációs műsor. Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor. Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája. Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kérékpártorom. Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnán berendezett fényes éttermek. Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-5 rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A honi Ipar pártolása érdekében a fővárosi kereskedők egyesülete nagyobb szabású mozgalmat indított. Tegnap délután 3 órára hívta össze az összes szakosztályokat, hogy megvitassák és elhatározzák azokat a teendőket, amelyek a hazafias cél érdekében a kereskedői karra várnak. Az Orsz. Ipargyesület titkárja dr. Soltész Adolf által képviseltette magát a gyűlésen, amelyen Mössmer József elnököt, Schtarcz Lajos egyesületi titkárát volt az előadó. Ismertette az eddigi iparfejlesztési és iparpártolási mozgalmakat, majd pedig több pontból álló határozati javaslatot terjesztett elő, amelynek tartalma odakonkludál, hogy: az egyesület mint ilyen használjon fel minden eszközt a magyar ipar pártolása érdekében, ugyanerre hazafias körirataiban felhívja összes tagjait azzal, hogy a vevő közönségnek megvételre első sorban hazai cikkeket ajánljának; a hazai szövögyárosok felhívassanak, hogy gyártmányait az egyesületi tagokkal megismertessék. A gyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta azzal, hogy pártolás végett a határozatokkal a rokon testületekkel is közli. Dr. Soltész indítványára az egyesület egy iparpártolási és iparfejlesztési bizottságot küldött ki, amely az orsz. ipargyesülettel e tárgyban állandó összeköttetésben fog fenntartani. Kun József, Brachfeld Sándor, Sigmund Gusztáv, Bérczi Sándor, Grünhut József, Czerna Lajos még több figyelemreméltó szempontból világitották meg a kérdést, mire bemutaták az egyesülethez érkezett üdvözlő táviratokat.

A Magyar Cukoripar-Részvény-Társaság igazgatósága mai ülésében megállapította a folyó évi március 31-ével lejárt üzleti év mérlegét. A közgyűlés folyó évi május hó 17-én tartatik meg, amelyben a részvényesek számára 150 korona osztalékot fognak részvényenként javaslatba hozni. Az értékesítéskénti számlára sántátul összeg gyanánt 509.139 korona 50 fillér szerepel; míg a rendes tartalékalap 186.400 korona alapszabály szerinti átutalás helyett 200.000 koronával lenne javadalmazandó, ami által ez a részvényes-tőke 25%-ot elérné. Továbbá az uolag létesítendő rendkívüli tartalékalap javára 350.000 korona és a munkáségyelőző tartalékalap javára 20.000 korona volna fordítandó. A fennmaradó 96.194 korona 17 fillér új számlára vezetettik elő.

Idegének birtokszerzési joga. Erről a témáról dr. Baross János érdekes felolvasást tartott ma délután 4 órakor az O. M. G. E. közgazdasági szakosztályában.

Számzerint összeállította a felolvasó, hogy eddig 281 idegen birtokosnak tulajdonában összesen 813.354 kat. hold szántóföld, 759.546 kat. hold erdő, összesen 1.572.900 kat hold kiterjedésű birtok van, ha ehhez hozzávesszük, hogy 66 idegen birtokosnak csak névsorát sikerült összeállítani. Birtokadataikat nem, akkor a szám 1.900.000 kat. hold körül lesz, tehát a szabad forgalmu magyar föld egy tizedrésze van már idegen kezén. E birtokosok, nagyrészt osztrákok és németek külföldön élnek, ott költik a föld jövedelmét, ideháza pedig cseh, morva és német tisztjeik által gáztjai a nép magyarosodásának. Tehát nemzeti szempontból is védekeznünk kell. Szigorítani kell a bevándorlási és honossági törvényt és törvényt kell hozni, hogy 100 holdon aluli kisbirtokot csak magyar honos vehessen meg. A nagybirtokra nézve oly radikális intézkedés nem lehet hozni, de Baross János szerint a telepítési akcióval és a közpirtokos járadékrendszerrel kombinálva megoldható a kérdés. Minden egyes esetben az alakítandó „Országos Birtokbizottság” jóváhagyása lenne szükséges ahhoz, hogy idegen honos valamely mezei ingatlanra tulajdonjogát tekebelesse. Addig is, míg e nagy kérdések nemzeti irányban megoldatnak, a most tárgyalás alatt levő gazdasági kérdésben kimondandó lenne, hogy (amint a magyar holtkezi birtokokra kontempialia is van) idegen tulajdonos birtokok is csak kvalifikált magyar honossági gazdasítiszek alkalmaztassanak, hogy a föld népe legalább így ne nélkülözze a nemzeti irányu társadalmi vezetést.

Az értekezlet a felolvasásban kifejtett elveket nagy tetszés közöt magáévá tette és elhatározta, hogy azok érdekében nagy társadalmi és politikai akcióid indít.

A papírárak emelkedése. Mint értesülünk, a papírnyágykerekedők értekezlete, tekintettel arra, hogy a nyers anyagok ára újból emelkedett, a különböző papírneműek árát ismét fölemelte.

A Ponclere, Pest biztostó-intézet április 30-iki közgyűlése után megtartott igazgatósági ülésében Szepesváraljai Sarbó Vilmos vezérigazgató ur igazgatósági elnökke választatvan, nevezett az igazgatóság eme újabb megtisztelő bizalmát köszönettel fogadta, kijelentette azonban egyszerűsággal, hogy előrehaladt korára, valamint egészségi állapotára való tekintettel arra határozta el magát, hogy az ügyek közvetlen vezetésétől visszalép. Az igazgatóság a vezérigazgató ur ez elhatározását sajnálattal vette tudomásul, különös megelégedésére szolgál másrészt az a tudat, hogy Sarbó ur igen becses gazdag tapasztalatait, mint az igazgatóság tagja az intézet érdekében ezentul is teljes mérvhven fogja hasznosítani. A visszalépő vezérigazgató ügykörök Reich Mór és szepesváraljai Sarbó Leó igazgató urak fogják közösen ellátni, akik ezentul az ügyek közvetlen vezetésével vannak megbízva.

Uj menetrend. Május 1-jén a Déli Vasut magyar vonalain új menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

Budapest-pagerhoft vonal. Az összes gyorsvonatok Szántód helyett ismét Balaton-Földváron fognak feltételesen megállni és Szárszó megállóhelyre is a forgalomra ismét megnyitják. A Kelenföldről Budapestre közeledő 292. sz. összekötő vonat (indul Kelenföldről 9 óra 15 percek délelőtt) elmarad.

Székesfehérvár-komáromi vonal. A 752. sz. gyorsvonat Székesfehérvárról 10 percel korábban, vagyis 9 óra 50 percek délelőtt fog indulni és 2 óra 37 percek délután érkezik Komaromba.

Bécsujhely-nagykanizsai vonal. Szombat hely és Bécsujhely között mindkét irányban egy új személyvonat hozatik forgalomba. (Indul Szombat helyről 6 óra 10 percek este, érkezik Bécsujhelyre 8 óra 48 percek este; indulás Bécsujhelyről 6 órakor reggel, érkezik Szombathelyre 8 óra 46 percek reggel); a Szombathelyről Bécsujhelyre közeledő új személyvonat egyrészt Szombathelyen a magyar kir. államvasutaknak Fähring felől jövő 1307. számú személyvonatával, másrészt Bécsujhelyen a 9 óra 45 percek este Bécsbe beérkező 3/a számú gyorsvonattal közvetlen csatlakozásba hozatik. A szombat forgó új vonatok elteletlételese tolytan az eddigi 316. számú gyorsvonat (indul Bécsujhelyről 5 óra 30 percek reggel, érkezik Sopronba 7 óra 8 percek reggel), a 313. számú másodrendű személyvonat (indul Sopronból 7 óra 20 percek este, érkezik Bécsujhelyre 9 óra 4 percek este), végül a kedden és pénteken közeledő 240. sz. gyorsvonat (indul Sopronból 4 óra 53 percek reggel, érkezik Szombathelyre 8 óra 40 percek reggel) elmaradnak. A Kőszeg-szombathelyi vasuton az 1607. számú gyorsvonat az új bécsi csatlakozás elérése végett 5 óra 10 percek délután fog Kőszegről indulni és 5 óra 55 percek délután érkezik Szombathelyre. A kedden és pénteken közeledő 1633. számú gyorsvonat is 10 percel korábban inditattik (indul Kőszegről 7 óra 55 percek reggel, érkezik Szombathelyre 8 óra 40 percek reggel).

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 37.50 korona pénzben, 28. — korona áruban. — Bécsben az irányzat valamivel gyengébb. A nyersszesz ára 41.60 korona pénzben, 42. — korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 379 db juh, — keeske. Jegyzett árak: Elsődrendű nyírott ürü 46 f.-től 48 f.-ig, kivételesen 50 f. 1/2 kg-ékné, vagy 38 k.-től 43 k.-ig páronként, középminőségű ürü (nyírott) 42 f.-től 45 f.-ig, kivételesen — f. kg-ékné, vagy 34 k.-től 36 k.-ig páronként, angol keresztezés (középminőségű) gyapjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kg-ékné, vagy — k.-től — k.-ig páronként, anyajuhok legjobb minőségű — fillér, páronként — korona, kivételesen — korona, raskajuhok — fillér, páronként — korona, szebái juhok páronként — korona, romániai juhok — koronáig, kiverési juhok 40 koronáig, páronként 30 korona, keeskek — korona páronként. A kereslet valamivel emelkedett, az árak változatlank maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi ápril. 30-án. Készlet 202 darab. Erkezett 33 darab. Összesen 235 darab. — Eladott 74 darab. Maradt 61 darab. — Napi árak: 120-180 kgr. súlyban — koronáig, 220-280 kgr. súlyban 106-108 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 106-108 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos — koronáig. Malacok — korona 100 kilonként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3199 darab magyar, 732 darab galiciái, 28 darab bukovinai, 862 darab németországi, — összesen tehát 4751 darab szarvasmarhát, közöttük 722 silány. Irányzat szilárd.

Jegyzékek: 100 kilogrammonként 610 súlyban: magyar hiz66k6r I. minőségű 66—72 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 55—65 fillér, III. minőségű 48—54 fillér, galiciái hiz66k6r I. minőségű 67—72 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 56—66 f., III. minőségű 50—55 f., német hiz66k6r I. minőségű 73—80—81 f., kivételesen — fillér, II. minőségű 64—72 fillér, III. minőségű 55—63 fillér, legelő 66k6r 40—54 fillér, bika és tehén 38—67 fillér.

A budapesti gabontözsde.

Budapest, április 30.

Kész szilában ma élénk volt a forgalom. Az irányzat szilárd volt. Élénk kínálat és jó vételek mellett 60,000 métermáza buza került a forgalomba, vagonáru 5-10 fillér, rakomány 10-15 fillér áremelkedéssel. A rozsárak 5 fillérel emelkedtek. Árpában az irányzat szilárd.

Eladott:

Buza. Tiszavideiki: 100 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 70 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 70 f., 300 mm. 80-5 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 57 1/2 f., 800 mm. 80 k. 8 K. 50 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 47 1/2 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 52 1/2 f., 200 mm. 79-8 k. 8 K. 57 1/2 f., 500 mm. 79-6 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 79-4 k. 8 K. 35 1/2 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 37 1/2 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 79-5 k. 8 K. 55 f., 100 mm. 70-4 k. 8 K. 37 1/2 f., sárga 100 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 55 f., 350 mm. 79-3 k. 8 K. 47 1/2 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 60 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 65 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78-5 k., 8 K. 33 1/2 f., 200 mm. 78 k., 8 K. 20 f., 200 mm. 78-5 k. 8 K. 20 f.,

kevert, 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 12 1/2 f., sarga, 100 mm. 77 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 76 1/2 k. 8 K. 21 1/2 f., 300 mm. 75 1/2 k. 8 K. 21 1/2 f., 200 mm. 74 1/2 k. 8 K. — f., felső.

Pest megyevidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 80 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 1200 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., kevert, 350 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 f., sarga, 300 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 76 1/2 k. 8 K. — f., 500 mm. 76 1/2 k. 8 K. — f., 200 mm. 76 1/2 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 10 f.

Bihari: 200 mm. 74 1/2 k. 8 K. — f. Paksi: 1250 mm. 75 1/2 k. 8 K. 10 f. H.-M.-Vasárhelyi: 1000 mm. 77 1/2 k. 8 K. 50 filler.

Budai: 100 mm. 76 1/2 k. 8 K. 05 f. Bányai: 7150 mm. 74 k. 7 K. 30 f. Bácskai: 3200 mm. 74 k. 8 K. — f., 3500 mm. 73 1/2 k. 8 K. 10 f. 2340 mm. 72 1/2 k. 7 K. 85 f., 4200 mm. 73 k. 7 K. 90 f.

Kalocsai: 1750 mm. 75 1/2 k. 8 K. 22 1/2 f. Dunai: 700 mm. 75 1/2 k. 8 K. 02 1/2 f. 800 mm. 73 1/2 k. 8 K. 02 1/2 f.

Erdélyi: 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 25 f. kevert, 100 mm. 73 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 76 1/2 k. 8 K. 10 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 76 k. 8 K. 07 1/2 f., 650 mm. 76 k. 7 K. 40 f.

Zentai: 400 mm. 79 1/2 k. 8 K. — f. Raktárbi: 1930 mm. 76 k. 8 K. 10 f., 3670 mm. 74 1/2 k. 8 K. 05 f.

Vérhaszi: 2570 mm. 72 1/2 k. 8 K. 22 f. Szerbiai: 3900 mm. 75 1/2 k. 7 K. 60 f. Szind 3 hónapra.

Arpa: 350 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. — f., 250 mm. 6 K. 12 f., 800 mm. 6 K. 45 f., 200 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 12 f., 350 mm. 3 K. 30 f.

Rozs: 300 mm. 6 K. 94 f., 500 mm. 5 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 90 f.

Zab: 200 mm. 5 K. 55 f., 100 mm. 5 K. 45 f. Tengeri: 100 mm. 5 K. 65 f.

A beszállítás mellett. A beszállítás jegyzése a budapesti ár-és értéktörzsök szokási szerint, középsőben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'H u z a', 'Kilós', 'K-16', 'K-12', 'K-10', 'K-8', 'K-6', 'K-4'. Rows include 'Bors', 'Fehérmegyei', 'Pestvidéki', 'Bánsági', 'Bácskai'.

Table with columns for 'Egyéb gabonafélék', 'Kilós', 'K-16', 'K-12'. Rows include 'Rozs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repece', 'Kékes'.

Table with columns for 'A határvidékület folyamán a következő köte-gek történetek: Buza májusra', 'Rozs májusra', 'Zab májusra (1900)', 'Tengeri júliusra', 'Repece augusztusra'.

Table with columns for 'Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza (1900.) áprilisra', 'Rozs májusra (1900.)', 'Zab (1900.) májusra', 'Tengeri (1900.) máj-ra', 'Repece augusztusra'.

Table with columns for 'Délután fél 5 órákor zárul: Buza májusra (1900.)', 'Rozs májusra (1900.)', 'Zab májusra', 'Tengeri májusra 1900.', 'Repece augusztusra'.

A budapesti értéktörzs.

A mai értéktörzs neutrális álláspontot foglalt el. A kedvező irányzattal szemben állott a spekuláció merov tartózkodása, miuek folytán gyér forgalom és változatlan árfolyamok voltak megfigyelhetők. A zárlat csendes, üzletlénkili.

A helyi piac a legminimálisabb forgalmat sem volt képes felmutatni. A déli tőzsde gyenge külföldre elgyengült s gyengén zárult. A visszacséssből az összes vezető értékeknek kijufott, bár az árváltozás csekély terjedelmű volt. A zárlat nyugodt.

A helyi piacon Rimamurányi és Közúti voltak forgalomban 3—4 koronával olcsóbban, míg Salgó ismét 2—3 koronával emelkedett s szilárdan zárult. A valutapiac merovább.

Az értéktörzs: üzletlenség. Jegyzetkés: Magyar hitelrészvény 741.—741.50. Osztrák hitelrészvény 735.—735.50. Osztrák-magyar államvasut 643.50—644.—. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 660.—. Közúti vasut 650.—652.— korona.

A déli tőzsde: gyengere hajló. Jegyzetkés: Magyar hitelrészvény 739.80—741.—. Osztrák hitelrészvény 735.—735.90. Osztrák-magyar államvasut 643.75—643.75. Rimamurányi vasút részvény 619.50—620.75. Közúti vasut 646.50—651.— korona.

Forgalomba került: 4%-os magyar koronajáradék 92.90—92.90, 4 1/2%-os magyar regale kötvény 88.70, Salgótarjáni részvény 657—659 korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 734.25. Magyar hitelrészvény 738.75. Leszámítoló bank 495.—. Rimamurányi vasút 619.—. Osztrák-magyar államvasut 643.—. Közúti vasut 646.—. Villamos vasut 335.— korona árfolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

I. Államadósság.

Table with columns for 'Péna Aru', 'Péna Aru 100 kor.-kint'. Rows include 'Magyar nyaromény-kölesön (200 K)', 'Magyar reálköles', 'Hov.-szlav. regale-kölesön (100 K)', 'Magyar földtelek', 'Hov.-szlav. földtelek', 'Tiszai forrasjegy 4%'.

b) Osztrák Államadósság.

Table with columns for 'Koronadárak 4%', '1854-es sorsjegy 4%', '1868-as sorsj. (1900)', '1884-es sorsjegy'. Rows include 'Egyes papírjárak', 'Magyar államkölcsön', 'Magyar államkölcsön', 'Magyar államkölcsön', 'Magyar államkölcsön'.

c) Idegen Államadósság.

Table with columns for 'Szerb 100 frankos sorsjegy 10%', 'Egyes kölcsönök', 'Budapesti földtelek kölesön 4 1/2%'.

III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table with columns for 'Bécsi Államkassza', 'Magyar Államkassza', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya', 'Magyar Államkassza', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table with columns for 'Adria elsőbbségi kötvény', 'Közúti vasút', 'Dunabentéti vasút', 'Kassa-odorborgi', 'Kassa-odorborgi'.

V. Bankok részvényei.

Table with columns for 'Bankjegyzet', 'Magyar Államkassza', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table with columns for 'Bécsi Államkassza', 'Magyar Államkassza', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table with columns for 'Bécsi Biztosító', 'Magyar Államkassza', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

VIII. Gőzmalomok.

Table with columns for 'Concordia', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

IX. Bányák és telegrafyarak részvényei.

Table with columns for 'Borsod-bánya', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

X. Vasútvétek és gépjárák részvényei.

Table with columns for 'Dunabentéti', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table with columns for 'Athanasium', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table with columns for 'Áll. vasmű', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

XIII. Kőlekedéi vállalatok részvényei.

Table with columns for 'Adria tengerhaj.', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

XIV. Sorsjegyek.

Table with columns for 'Egyes sorsjegyek', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

XV. Pénznemek.

Table with columns for 'Vert arany', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

XVI. Külföldi váltók (átára).

Table with columns for 'Amsterdam', 'Közúti Vasút', 'Rimamurányi Vasút', 'Salgótarjáni Kőszénbánya'.

A budapesti terménytörzs.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzetbizottság hivatalosan a következők árjajlamokat állapította meg: Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar, korona, vörös aprószemű, korona, vörös bánsági, korona, vörös közpészemű, korona, nagyszemű, korona, Disznószőr: budapesti 61.—62.— korona, vidéki, korona. Táblasalonna: légszárított vidéki, korona, városi 4 darabos 49.—49.50 korona, 3 darabos 53.—54.— korona, füstölt, korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.75—18.— korona, 120 darabos 19.— korona, 100 darabos 23.50—24.— korona, 85 darabos 29.—29.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.25—16.50 korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 28.—28.25 korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátörzs.

Bécs, április 30. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Jegyzetelt: Buza május—júniusra 8.23—8.20—8.24, buza őszre 8.43—8.38—8.40, rozs május—júniusra 7.31—7.33, rozs őszre 7.46—7.44—7.47, zab május—júniusra 5.50—5.55, zab őszre 5.71—5.73, tengeri május—júniusra 8.90—5.87—5.91—5.90, tengeri július—augusztusra 5.90—6.—, repece augusztus—szep-temberre 13.20—13.30 korona.

A bécsi értéktörzs.

Eltőtőzsde nagyon kedvtelen. Déli tőzsde javul külföldre. Zárlat csendes, de szilárd.

Bécs, április 30. (Magyar értéktörzs adatai.) 4%-os aranya járadék 117.05. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 139.—. Magyar vasut kölesön elűstben 99.80. Magyar keleti vasut állami kötvény 117.60. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 494.—. Rimamurányi vasút részvény 617.50. Magyar koronajáradék 92.70. 4%-os Magyar földtelek kötvény 92.70. Magyar hitelbank részvény 740.—. Magyar nyaromény kölesön sorsjegy 104.—. Kassa-odorborgi vasut részvény 352.—. Magyar kereskedelmi bank 378.—.

Bécs, április 30. (Osztrák értéktörzs adatai.) 4%-os papír járadék 99.90. 4%-os osztrák aranyjáradék 117.60. 1500-éki sorsjegy 138.25. Osztrák hitelsorsjegy 400.—. Angol-osztrák bank 296.50. Bécsi bankjegyzet 522.—. Osztrák-magyar bank 1757.—. Déli vasut 115.—. Dunabentéti részvény 700.—. Dunabentéti részvény 365.—. Cassadri és királyi aranya 11.38. Német bankváltók 118.40. 4 1/2%-os ediat járadék 92.50. Osztrák koronajáradék 99.35. 1864-éki sorsjegy 202.—. Osztrák hiteltörzs részvény 734.—. Unioibank 884.—. Osztrák Länderbank 483.50. Osztrák-magyar államvasut 642.50. Elbavélgly vasut 482.—. Alpesi bányarészvény 643.—. 20 frankos arany 18.27. Londoni váltóár 242.85. Bécsi Tramway 382.—. Az árvízhat yomott.

Bécs, április 30. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése. A *délutáni magánorgonolomban* a zárások a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 734.25 Magyar hitelrészvény 741.—, Angol-Osztrák bank 291.50 Újlen bank 524.—, Länderbank 587.—, bankgyűjlesztő 454.—, osztrák-magyar államvasút részvény 643.—, északnyugati vasút részv. 115.—, elbavölgyi vasút 483.—, dunagőzházás részv. 467.—, alpesi bányarészvény 305.50, májusi járadék 618.50 osztrák koronajáradék 544.—, magyar arany, 98.85, magyar koronajáradék 92.70, német birodalmi márka készpénz 117.50 utimára 118.40, törökországi részv.—, rimamurányi vasmű —, déli vasút 19.27 dohányrészvény —, Napoleon d'or —, Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, április 28. (Tiszai tudósítás.) Nagy realizációk következtében a bányártekek mind jelentősen csökkentek. A nagy kínlatra első sorban az amerikai vaspiac árának hanyatlása adott okot. A stettini Vulkan évi jelentésében foglalt figyelmeztetés, hogy a hajógyáraknak a flotta szaporítástól remélhető nyereségét nem szabad túlbecsülni, szintén kedvezőtlenül hatott. Járadékok közül Spanyolország gyöngék, Kanada-Pacifc-részvények engedélyek. A bányártekek piaca gyöngye volt. A második tőzsdénapon a bányártekek árfolyamai a napi spekuláció főidőszaka következtében kissé javultak. Zárlat után ismét bágadt volt az irányzat. Magánlezárási kamatláb 4¹/₂%.

Berlin, április 30. (Zárlat.) 4¹/₂% papírjáradék —, 4¹/₂% osztrák aranyjáradék —, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajáradék 92.25, Osztrák-magyar államvasút 137.29, Kassa-odobergeri vasút —, Bécsi váltórés 84.40, Magyar vasúti beruházás kölcsön 101.25, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 187.75, Általános villamosági Edison 245.75, Gelsenkirchener 219.20, Laurakohó 186.75, 4¹/₂% osztrák részvény 97.75, 4¹/₂% magyar aranyjáradék 88.40, Osztrák hitelrészvény 228.75, Déli vasút 27.25, Fényes Lajos vasút 100.10, Orosz bankjegy 216.45, 4¹/₂% orosz kölcsön 98.80, Török dohányrészvény 158.—, Olasz járadék 95.25, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 159.25, Harpeni 230.50, Az irányzat lanyha.

Berlin, április 30. (A *Budapesti Napló* tudósítójának tévriata.) *Esti forgalom.* Négyezredes magyar aranyjáradék 97.40, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák hitelrészvény 228.10, Osztrák-magyar államvasút 126.90, Déli vasút 27.—, Északnyugati vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz 216.15, Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (Utolsó.) Lombard —.

Hamburg, április 30. (Zárlat.) 4¹/₂% osztrák részvény 188.—, Déli vasút 27.10, 4¹/₂% osztrák aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 228.10, Osztrák-magyar államvasút 136.75, Olasz járadék 95.—, 4¹/₂% magyar aranyjáradék 97.70, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 30. (Zárlat.) 4¹/₂% papírjáradék 97.90, 4¹/₂% osztrák aranyjáradék 99.60, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar bank 126.25, Déli vasút 27.—, Elbavölgyi vasút 120.30, Londoni váltórés 205.05, Bécsi bankgyűjlesztő 131.30, Villamos részvény 140.50, 4¹/₂% magyar aranykölcsön 79.10, 4¹/₂% osztrák részvény 98.85, 4¹/₂% magyar aranyjáradék 97.25, Osztrák hitelrészvény 228.60, Osztrák-magyar államvasút 126.75, Északnyugati vasút 116.—, Bécsi váltórés 843.25, Párisi váltórés 814.83, Unionbank —, Alpesi bányarészvény 273.—, Az irányzat bágadt.

Frankfurt, április 30. (A *Budapesti Napló* tudósítójának tévriata.) *Arfolyamok januárja. Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 228.10, Osztrák-magyar államvasút 126.80, Déli vasút 27.80, Osztrák aranyjáradék —, Olasz járadék 95.30, Laurakohó 261.50, Harpeni 237.35, Discont 187.60, Alpesi —, Bécsi bankgyűjlesztő —, bágadt.

Páris, április 30. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —, 4¹/₂% osztrák aranyjáradék 97.80, Osztrák Länderbank 475.—, 3¹/₂% francia járadék 100.17, Ottománbank 581.—, 3¹/₂% francia járadék 103.10, Alpesi bányarészvény —, Déli vasút —, 4¹/₂% magyar aranyjáradék 98.—, Párisi bankrészvény 1187.—, Olasz járadék 95.95, Francia törleszt. járadék 90.55, Osztrák földhitelezési részvény —, Török dohányrészvény 327.—, Az irányzat tartott.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 30. A sertésfajta irányzata esendős.
A) *Hízott sertések ára:* I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 134.—106 fillérig, Öreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) —, krajcárig, Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 108-110 fillérig, Fiala közep (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 107-108 fillérig, Fiala könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 106-107 fillérig, — II. Magyar esedéti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) —, krajcárig, Közep (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) —, krajcárig, — III. Romániai: Nehéz (páronként 220 kilogramm felüli súlyban) —, fillérig, — Közep (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) —, fillérig, — Kőnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) —, fillérig, — IV. Romániai esedéti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) —, fillérig, — Kőnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) —, krajcárig, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 107-108 fillérig, — Közep (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 106-107 fillérig, — Kőnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 104-106 fillérig.

Sertésárak száma: 1900. ápr. hó 28. napján volt készlet 38804 darab, 1900. április hó 29. napján felhajtott 1710 darab, 1900. évi április 29. napján elszállított 466 darab, 1900. április hó 30. napjára maradt készletben 40048 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 30. —

Kinevezések. A kereskedelmi miniszter Keleti Dénes és Lázár Lajos miniszteri főmérnököt műszaki tanácsosokká, Söpkéz Sándor államvasúti főmérnököt vasúti és hajózási főfelügyelővé, Korányi Kálmán államvasúti mérnököt és Dubsky Alfréd mérnököt miniszteri főmérnökökké és Masirevic György, a fővárosi közmunkák tanácsának alkalmazotti mérnököt és Medánich Romuald államvasúti mérnököt vasúti és hajózási biztosokká, dr. báró Wimmersperg Frigyes és dr. Lers Vilmos miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárokat, — utóbbit a központi statisztikai hivatal létszámában — miniszteri titkárokká, dr. Ádám Géza, dr. Procopius Béla, dr. Andor Endre és dr. Hollán Sándor miniszteri fogalmazókat, — utóbbit mint ideiglenes minőségűt a központi statisztikai hivatal létszámába — miniszteri segédtitkárokká, dr. Pap Dezső, dr. Sigmund Emil, dr. Domony Mór, dr. Deszeffly Aurél, dr. Sztényei Sándor és dr. Gunesch Gusztáv miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká, végül dr. Szabó Ernő, dr. Környei Géza, dr. Török László, dr. Csathó Ernő, dr. Seitovszky Tibor, dr. Szilágyi Viktor fizetés nélküli min. segédfogalmazókat és dr. Országh Elemér idegill. minőségű min. szántászt — utóbbit számfelügyelőt — miniszteri segédfogalmazókká, Bánhegyi Aladárt, az iglói állami falipari szakiskola vezetővel megbízott mérnököt ugyanezen szakiskola igazgatójává, Zulawsky Andor központi szolgálatra bemenő ipari szakiskola tanárt, jelenlegi szolgálat beosztásának érintetlenül hagyása mellett, igazgatóvá, mindkettőt a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába, dr. Gáspár Elek okleveles tanárt a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába tanárrá, Jancsó József kassai felső ipariszkolai, Pongrácz János és Váczy László zalaiznai kőfaragó és köcsiszelő ipari szakiskola segédművezetőket a X. fizetési osztály harmadik fokozatába művezetőkké; az igazságügyminiszter Gergely Ferenc székelyudvarhelyi járásbírói joggyakorlatot a székelyudvarhelyi, Kremer Ernő eperjesi törvényszéki joggyakorlatot a komáromi, Demeter Gyula munkácsai járásbírói joggyakorlatot a karánsebesi és Both István zilahi királyi törvényszéki joggyakorlatot a zilahi törvényszékhez alegyzékké, Bedő Gyula gyergyeszentmiklósi járásbírói segédtelevizelőt a brassói törvényszékhez televizelővé, Kruss Géza eperjesi járásbírói irnokot a lécei törvényszékhez irodatászt, Hadházi B. mócsi bírósági televizelőt átalakított irnokot a bányászati járásbíróihoz és Szerka János máramaros-szigeti törvényszéki díjnokot a máramaros-szigeti törvényszékhez irnokokká. — A pénzügyminiszter Bartos József dattal adóhivatali gyakorlatot ideiglenes adótitkárrá dattal adóhiva-

talhoz; a pancsovai adóhivatalhoz Ispánovics Ádám adóhivatali gyakorlatot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben; Felszegy Béla hevesi és Szakács Mózes sepi-szentgyörgyi adóhivatali gyakorlatokat ideiglenes adótitkárré szaktárrá, illetve a dévai adóhivatalhoz; Derzsi Béla székelyudvarhelyi lakos ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvizsgálókat a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz. — A honvédelmi miniszter Hodász Benjamin altiszti igazolvánnyal ellátott os. és királyi tüzérest, Bacsoni Ádám altiszti igazolvánnyal ellátott magyar királyi esendő-örörmest és Valachy István altiszti igazolvánnyal ellátott magyar királyi honvédelmi esendő-örörmest, a XI. fizetési osztály második fokozatába, miniszteri irodatásztitkárré; Bóna György vizsgázott mozdonyfelügyelőt és napidíjas gőztitkást gépkézelt a honvéd főparancsnoksághoz fűtő-gépezéshez. — A pécsi királyi ítélőtábla elnöke az 1900. évi még hátralévő időtartamára a pécsi törvényszék esküdtörvényszékének elnökéül Harádi Sándor királyi törvényszéki elnököt nevezte ki.

Nemagyarországi. Kiskuro Winter Aladár, Winter Dezső és Wintor Emil esztorgomi illetőségű ugyanottani lakosok vezetőineknek Vadászra kört átváltatására belügyminiszteri rendelettel megadották.

Pályázatok. Adókievési szántást Sopronban május 21-ig. Televizelőket a karcagi járásbírósnak két hét. Adótitkást a nagybecskerekeli pénzügyigazgatóságnál 2 hét. Posta- és távirat-szolga a soproni igazgatóságnál május 31-ig. Pénzügyi fogalmazó a lécei pénzügyigazgatóságnál 2 hét. Gyakornok a pankotai adóhivatalnál 14 nap alatt. Közjegyző Kőrömböcnyán, három hét alatt a pozsonyi közjegyzői kamaránál. Irnok állásra a szepes-ófalvi járásbírósnál 4 hét alatt. Közjegyzői állásra Szabadkán május hó 22-éig. Hivataliszolga állásra a berettyóújfalvi járásbírósnál 4 hét alatt. Gyakornok állásra a szegedi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. Postamesteri állásra Szkiecén (Bármegye) május hó 11-éig.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Északi depresszió és délnyugati és délkeleti csekély intenzitású maximumok jellemzik a helyzetet.

Az idő északi Európá kivételével csak jelentősen csapadékos. A hőmérséklet Közép-Európában szóraképpen emelkedett.

Hazánkban az idő tulajdonában derült és a Délvidéken előfordult jobbra kisebb esőkől eltekintve — száraz. A hőmérséklet tovább emelkedett.

Kidítás: Meleg idő várható, helyenkint zivataros esőkkel.

Vizállás.

	Ápr. 29.	Ápr. 30.	Ápr. 29.	Ápr. 30.		
	m. tért.		m. tért.			
Tan	Sohrding	1.75 1.70	Tisza	M-Szécs	0.90 0.70	
Duna	Fassau	3.48 3.30		Tokaj	0.70 0.80	
	Ijus	1.67 0 0		V-Namény	2.19 1.75	
	Bécs	1.47 1.10		Tokai	2.92 1.2	
	Pozsony	2.52 2.39		Tisza-Füred	0.82 0.80	
	Komárom	6.30 4.00		Szolnok	3.65 2.90	
	Budapest	4.18 2.95		Csongrád	3.49 3.84	
	Paks	2.84 2.84		Szeged	4.65 3.88	
	Mohács	6.50 1.15		Török-Becs	2.78 2.7	
	Gombos	5.77 5.66		Titell	5.10 5.01	
	Egyháza	6.32 5.13		Óndova	Hód	0.78 0.5
	Pancsova	6.47 5.41		Topolya	Bárta	0.78 0.5
	Orsova	4.44 4.85		Hódmező	Zemplén	1.58 1.84
	Magyarfalva	6.52 6.39		Szilok	5.13 1.99	
	Zalona	0.90 0.76		Hernád	H-Námet	0.85 0.80
	Tenészent	0.72 0.64		Berecsdy	Margit	0.86 0.65
	Szend	0.98 0.58			B-Ufalva	0.88 0.24
	Komárom	6.50 6.3		Kécs	Ceura	0.62 0.68
	Sárvár	1.06 0.88		N-Várad	C.40 0.1	
	Győr	8.92 8.82		Bélnyás	0.82 0.0	
	Pettan	1.66 1.60		Tenke	0.66 0.65	
	Zákány	0.94 0.78		Gurushon	0.76 0.0	
	Boros	1.85 1.61		Borosgyón	0.62 0.0	
	Eszék	8.48 8.88		Bákcs	2.46 2.66	
	M-Szerhad	1.70 1.40		Gyoma	2.94 2.84	
	Zágráb	1.28 1.12		M-Narcs	1.06 0.70	
	N-Majány	8.30 8.65		Óbuda	1.42 1.8	
	Sziget	6.86 6.01		Soborsón	0.1 0.0	
	Mitrovic	6.86 6.01		Arad	0.26 0.16	
	Deés	0.42 0.26		Makó	1.70 1.08	
	Szatmár	1.42 1.30		1.04 0.70		
	Kraszna	0.42 0.26		Temes	K-Szécs	1.20 1.84
	Latorca	0.12 0.10		Bécs	Kiszécs	1.20 1.84
	Laborca	0.20 0.20			Temesvár	0.15 0.7
	Ung	0.30 0.2			Becskerek	1.41 1.31

AJÁNLATOS
mindenkinek — mielőtt butorságságot fedez,
létgassa meg
NEMES ÉS LENGYEL
elsőrangú butortelepelt
IV., Keckeméti-utca 6. szám
hol a legmodernebb butorok és különféle ebéd-
háló- és szalon-berendezések a legjobb kivitelben,
a legszárabb anyagból, legutányosabb áron
vásárolhatók.

20% légszesz-
20% megtakarítást
biztosítunk
gáznomásszabályozóknak
szabályozó csavarokkal
együtt való alkalmazása által.
Műbűntől és Társa
légszeszmegtakarító készülékek előállítására alakult társaság.
Magyarországi vezetőipviselősege
Brix, Kempler és Társa
BUDAPEST,
V., Deák Ferenc-utca 6. (Haas-palota.)
Telefon szám 864.
Prospektusok ingyen és bérmentve beküldetnek.
Helybeli és vidéki képviselők és külsőben
főviselesek.

Butor
nyug kőszepűzért, mint
részletfizetésre
Jegyzőszűbűtől a legújonnabb
kivitelű legutányosabb
kapható
Ehrentren és Fuchs
testvéreknél
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút S. sz.
(Andrássy-út közelében.)
Képes árjegyzéket kívánunk ingyen
és bérmentve küldünk.

Radó Antal:
Költők
Albuma
Jelenkori magyar költők
verseiből. Harmadik magyar
festőművész képei-
vel. 28 forint heiyett
18 forint.
Megrendelhető a „Buda-
pesti Napló” kiadói-hivata-
lában József-körút 18.

Kerékpárosok figyelmébe!
Nagyobb bevásárlás folytán azon kel-
lemes helyzetbe jutottam, hogy a leg-
jobb gyártmányu
kerékpárokat
olcsó áron adhatom el.
Egyszerűsind batorokom a n. é. köz-
szenget értesíteni, hogy a Tattersall-
ban lévő „Velodrom” kerékpáriskolám
egész napon át a n. é. közszenget ren-
delkezősére áll.
Kiváló tisztelettel
Herbster Károly
Budapest, Károly-körút 9.

Pénzkölcsön
sorsjegyre és értékpapírokra, majdnem a teljes
árfolyamig. Zálogban lévő sorsjegyek ál-
talan kiváltatnak és azokra nagyobb és ol-
csóbb kölcsönt adok, vagy átveszem a sorsje-
gyeket a mai napjára — mint a hírlapokban je-
gyezve — és a tulajdonos ugyanazon sorsjegyeket
visszaveheti tőlem apró részletfizetésre.
Ifj. SCHÖN ARMIN bankháza
(Alapítottat 1884-ben.)
BUDAPEST, Erzsébet-körút 48. sz. a.
(A Rayai nagyszállóval szemben.)
Videki megbízásokra különös gond fordítatik.

Saját gyártmányu
fa- és vasbutor, rezágyak, ruganyos acél-
sodrony-ágybetétek, afrik- és löször-
matracok, szalongoarniturok, kerti butor és
gyermekocskok
részletfizetésre
minden árfelemlés nélkül — gyári árakban — elősóban
mint bórhol készpénzfizetés mellett. *Vidékli megrendelők-
nek árjegyzék so fillér díjleg beküldés ellenében.*
PÁPAI és NÁTHÁN
legrégibb, legnagyobb és legiszolabb speciális üzlet a
szakmában.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 2. SZ.
(Fonclere-palota.)
Gyár: VII. ker., Csengery-utca 7. szám.

Utólerhetlenek
szépsége és jószág névze az én valódi
svájci
brilliant-fekete-acél
savonnetto-rementőfalám, duplána fedve
három brilliant-fekete-acél
penygyűző, igen finom precizáló
művel (3 évi realis garancia-
val), szabad, boldog mutató igr-
álással, opál csillámú fondan-
dráslap, a kerék, a mutatók,
kengyel és kerona valószagos
anyagból. Ezek az órák olcsó-
nás kallitással törva által-
ános telestere találhat és min-
denütt előszerttelletl hirdák.
Az összeművelés bérmentes kül-
désűl csak 6 forint.
Brilliant-fekete-acél női órák,
nyitnak nagyon finom kallitá-
sban 7 frt. Az órákhoz hozzá-
adó uti vagy adó anyagdebe-
kieserőltetik vagy a pénz visszadatik, többé nincs közzéart.
SPIERING JÓZSEF, BÉCS, I., Postaeza 2.
Nagy képes árjegyzék órákról, láncokról, gyűrűkről stb. ingyen
és bérmentve.

